

RAPORT UWZGLĘDNIAJĄCY SYTUACJĘ DEMOGRAFICZNĄ I MOŻLIWOŚCI FINANSOWE MIASTA

I. Analiza sytuacji demograficznej. Zarys sytuacji kadrowej.

Ustawa z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz. 1591 z późn. zm.) nakłada na gminę obowiązek zaspokajania zbiorowych potrzeb ludności m.in. w zakresie edukacji publicznej.

Obowiązek ten precyzuje ustawa z dnia 7 września 1991 roku o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572), która, w obecnym stanie prawnym, nakłada na gminę obowiązek zapewnienia kształcenia, wychowania i opieki w przedszkolach, szkołach podstawowych i gimnazjach.

Zadanie to gmina może realizować poprzez samodzielne tworzenie i prowadzenie szkół i przedszkoli albo przez umożliwienie realizacji zadania innemu podmiotowi. W tym drugim przypadku ważne jest aby szkoły były szkołami publicznymi i gwarantowały realizację zadań oświatowych gminy.

Wśród szkół prowadzonych przez podmioty inne niż gmina, realizujących gminne zadania oświatowe wymienić można jedynie Publiczne Gimnazjum nr 7 wchodzące w skład Zespołu Szkół i Placówek Oświatowych BSTO im. Zbigniewa Herberta położone przy ul. Fabrycznej 6. Gimnazjum to otrzymuje dotację z budżetu Gminy na zasadach określonych w uchwale nr XXXIX/369/05 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 29 września 2005 roku w sprawie ustalenia trybu udzielania i rozliczania dotacji dla szkół niepublicznych oraz publicznych prowadzonych przez podmioty inne niż Gmina Miasto Bełchatów, zgodnie z artykułem 80 ust. 3 ustawy o systemie oświaty.

Większość zadań edukacyjnych realizuje Gmina Miasto Bełchatów, która jest organem prowadzącym dla ośmiu przedszkoli samorządowych, ośmiu szkół podstawowych i pięciu gimnazjów, przy czym Gimnazjum nr 2 wspólnie z III Liceum Ogólnokształcącym funkcjonuje w obrębie Samorządowego Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 w Bełchatowie.

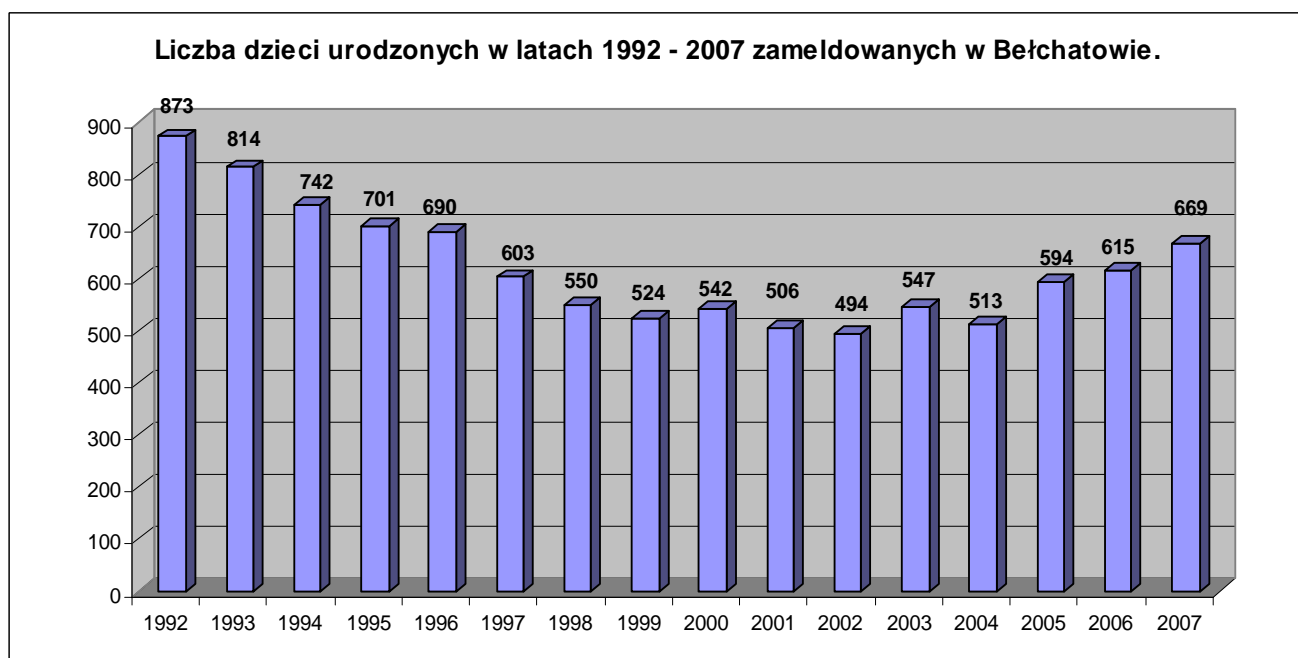
Obowiązek prowadzenia szkoły ponadgimnazjalnej – III Liceum Ogólnokształcącego Gmina Miasto Bełchatów przejęła zgodnie z porozumieniem zawartym w dniu 27 kwietnia 1999 roku pomiędzy Gminą a Starostwem Bełchatowskim. Szkoła ta na mocy uchwały nr 30/IV/99 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 10 marca 1999 roku weszła w skład Samorządowego Zespołu Szkół Ogólnokształcących w Bełchatowie.

Na mocy porozumienia zawartego 23 lutego 1999 roku pomiędzy Prezydentem Miasta Bełchatowa a Wójtem Gminy Bełchatów, uchwały nr XXXV/339/05 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 23 czerwca 2005 roku w sprawie zawarcia porozumienia o przyjęciu zadania publicznego polegającego na zapewnieniu kształcenia, wychowania i opieki uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Bełchatów w publicznych gimnazjach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Bełchatów w miejskich gimnazjach naukę pobierają uczniowie z terenu Gminy Bełchatów.

Przytoczone powyżej przepisy wskazują, że Gmina Miasto Bełchatów tworzy warunki kształcenia wychowania i opieki dla dzieci w wieku od 3. do 16. roku życia zamieszkałych na terenie Bełchatowa oraz dla dzieci w wieku 13 – 16 lat z terenu Gminy Bełchatów. Fakt prowadzenia III Liceum Ogólnokształcącego skutkuje tworzeniem przez Gminę Miasto Bełchatów warunków do nauki dla około 400 uczniów w wieku 16 – 19 lat.

Na dzień 31 marca 2008 roku w Bełchatowie zameldowanych było 8693 dzieci w wieku od 3. do 16. roku życia. Liczbę tych dzieci w rozbiciu na poszczególne lata urodzenia prezentuje poniższe zestawienie.

Wykres I. 1 Liczba dzieci urodzonych w latach 1992 – 2007 zamieszkałych w Bełchatowie.

Z przedstawionego wykresu wynika, że liczba dzieci – mieszkańców Bełchatowa urodzonych w poszczególnych latach stopniowo zmniejszała się aż do roku 1998, od kiedy można było mówić o pewnej stabilizacji. Od 2005 roku widoczny jest wzrost liczby dzieci urodzonych w Bełchatowie.

Liczba dzieci zamieszkałych w Bełchatowie zależy nie tylko od liczby urodzeń, ale także od migracji ludności. Obserwacje Wydziału Oświaty w tym zakresie prezentuje poniższa tabela.

Tabela I. 1 Liczba dzieci w wieku 3 – 16 lat zamieszkałych w Bełchatowie w roku 2004, 2007, 2008

	2004	2007	2008
1988	1249	-	-
1989	1213	-	-
1990	1045	-	-
1991	997	948	-
1992	914	863	873
1993	838	809	814
1994	765	738	742
1995	727	694	701
1996	717	669	690
1997	634	592	603
1998	563	536	550
1999	545	511	524
2000	565	530	542
2001	533	504	506
2002	-	480	494
2003	-	536	547
2004	-	499	513
2005	-	-	594

Wiosną 2004 roku w Bełchatowie mieszkało 11.305 dzieci w wieku od 3. do 16. roku życia, w tym samym okresie roku 2007- 8.909 a w roku 2008 – 8.693. W roku 2007 mieszkało w Bełchatowie 2.396 dzieci mniej niż w roku 2004. Ubytek 404 dzieci w 2007 roku w stosunku do roku 2004 to wynik migracji ludności poza granice Bełchatowa. Porównywanie roku 2008 z rokiem 2007 pozwala na pewien optymizm. Z porównywania tego wyniku bowiem, że liczba dzieci urodzonych w tych samych rocznikach, zamieszkałych w Bełchatowie w roku 2008 jest o 138 osób większa od liczby w roku 2007.

Opisane powyżej zjawiska mają bezpośredni wpływ na liczbę uczniów w bełchatowskich szkołach i przedszkolach. W obecnym roku szkolnym w szkołach podstawowych uczy się 3.906 uczniów (wspólnie z uczniami klas „0”), w gimnazjach 2.679, w liceum 344 a opieką przedszkolną objętych jest 1.000 wychowanków.

Tabele zamieszczone poniżej prezentują jak zmieniła się liczba uczniów i – co się z tym wiąże – liczba oddziałów w szkołach podstawowych, gimnazjach i w III LO w ciągu ostatnich pięciu lat szkolnych

Tabela I.2 Liczba uczniów „U” i liczba oddziałów „O” w ostatnich pięciu latach szkolnych w szkołach podstawowych GMB

	2007/2008		2006/2007		2005/2006		2004/2005		2003/2004	
	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”
SP1	776	30	788	30	815	31	853	32	860	33
SP3	598	24	607	24	651	25	669	26	774	28
SP4	389	18	434	20	486	21	525	23	638	25
SP5	190	9	200	9	193	8	202	10	233	12
SP8	511	25	569	27	615	28	665	29	688	29
SP9	449	21	508	22	556	24	619	28	695	28
SP10	-	-	-	-	-	-	-	-	73	3
SP12	484	24	564	26	642	29	772	34	938	40
SP13	509	23	559	25	597	26	631	28	696	30
Ogółem	3906	174	4.229	183	4.555	192	4.936	210	5.595	228

Tabela I. 3 Liczba uczniów „U” i liczba oddziałów „O” w ostatnich pięciu latach szkolnych w gimnazjach GMB

	2007/2008		2006/2007		2005/2006		2004/2005		2003/2004	
	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”
PG 1	569	22	588	22	593	22	664	24	677	25
PG 3	723	31	812	34	884	36	1.038	40	1.190	44
PG 4	477	19	563	22	613	24	685	27	731	27
PG 5	544	21	567	21	607	22	611	23	658	25
SZSO nr 2 w tym: PG 2	366	15	433	17	477	18	491	18	489	17
Ogółem	2.679	108	2.963	116	3.174	122	3.489	132	3.745	138

Tabela I. 4 Liczba uczniów „U” i liczba oddziałów „O” w ostatnich pięciu latach szkolnych w III LO wchodzącym w skład SZSO nr 2

	2007/2008		2006/2007		2005/2006		2004/2005		2003/2004	
	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”	„U”	„O”
SZSO Nr 2 III LO	344	12	377	12	411	12	419	14	476	15

W ciągu ostatnich pięciu lat szkolnych w szkołach podstawowych ubyto 1.689 uczniów i 54 oddziały, w gimnazjach 1.066 i 30 oddziałów, w III LO 132 uczniów i 3 oddziały. Malejąca liczba uczniów pociągała za sobą zmniejszenie liczby oddziałów. Spadek ten był jednak mniejszy niż można się było spodziewać. W trosce bowiem o poprawę warunków nauczania, ale też i z myślą o utrzymaniu jak największej liczby miejsc pracy dla nauczycieli obniżono liczebność oddziałów. Zmiany w liczebności oddziałów na przestrzeni ostatnich pięciu lat szkolnych obrazują tabele poniżej:

Tabela I.5 Przeciętna liczebność oddziałów w szkołach podstawowych GMB

	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005	2003/2004
SP 1	25,9	26,3	26,3	26,7	26,1
SP 3	24,9	25,3	26,0	25,7	27,6
SP 4	21,6	21,7	23,1	22,8	25,5
SP 5	21,1	22,2	24,1	20,2	19,4
SP 8	20,4	21,1	22,0	22,9	23,7
SP 9	21,4	23,0	23,2	22,1	24,8
SP 12	20,2	21,7	22,1	22,7	23,5
SP 13	22,1	22,7	22,9	22,5	23,2

Tabela I. 6 Przeciętna liczebność oddziałów w gimnazjach i III LO

	2007/2008	2006/2007	2005/2006	2004/2005	2003/2004
PG 1	25,9	26,7	27,0	27,7	27,1
PG 3	23,3	23,9	24,6	26,0	27,0
PG 4	25,1	25,6	25,5	25,4	27,0
PG 5	25,9	27,0	27,6	26,6	26,3
SZSO nr 2 W tym PG 2	24,4	25,5	26,5	27,3	28,8
III LO	28,77	31,4	34,3	29,9	31,7

Dokonując analizy przeciętnych liczebności oddziałów należy pamiętać, że w Szkole Podstawowej nr 1 od 2004 roku, w Szkole Podstawowej nr 8 i w Publicznym Gimnazjum nr 1 od 2006 roku funkcjonują klasy integracyjne. Liczebność tych oddziałów jest ograniczona stosownymi przepisami i zgodnie z nimi wynosi do 20 uczniów, w tym 3 – 5 uczniów niepełnosprawnych. W obecnym roku szkolnym w Szkole Podstawowej Nr 1 mamy więc 5 oddziałów integracyjnych liczących po 20 uczniów i 25 oddziałów liczących po 27 uczniów.

Obecna liczebność oddziałów stwarza bardzo dobre warunki do pracy i wskazuje, że bardziej liczne oddziały (tak jak w Szkole Podstawowej Nr 1) nie wpływają na złą opinię o szkole w środowisku, nie odstrasza rodziców, nie mają też złego wpływu na wyniki osiągane przez uczniów klas szóstych na sprawdzianie przeprowadzonym na zakończenie nauki w szkole podstawowej. Warto podkreślić, że uczniowie klas szóstych Szkoły Podstawowej nr 1 w Bełchatowie uzyskali na sprawdzianie w roku szkolnym 2006/2007 najlepsze wyniki wśród wszystkich szkół podstawowych Bełchatowa.

Zamieszczone poniżej tabele pokazują przeciętne wyniki uzyskiwane przez uczniów naszych szkół na sprawdzianach i egzaminach zewnętrznych.

Tabela I.7 Przeciętne wyniki sprawdzianów uzyskane przez uczniów szkół podstawowych GMB w kolejnych latach szkolnych

Rok szkolny	2006/2007	2005/2006	2004/2005	2003/2004
Szkoła				
SP1	28,54	26,16	29,31	26,69
SP3	27,04	25,56	31,20	23,67
SP4	24,25	26,56	30,75	25,25
SP5	27,90	26,61	30,20	26,50
SP8	25,53	24,94	30,26	25,38
SP9	25,27	24,40	28,70	27,80
SP12	28,00	24,90	32,50	25,70
SP13	25,86	25,36	28,80	26,07

Tabela I.8 Przeciętne wyniki egzaminów uzyskane przez uczniów gimnazjów GMB w kolejnych latach szkolnych (w rozbiciu na część humanistyczną „H” i część matematyczno – przyrodniczą „M”)

Rok szkolny	2006/2007		2005/2006		2004/2005		2003/2004	
Szkoła	„H”	„M”	„H”	„M”	„H”	„M”	„H”	„M”
PG1	36,00	31,00	36,20	29,50	35,00	29,20	29,20	31,00
PG3	30,00	26,00	31,00	23,37	31,34	23,05	23,80	23,10
PG4	31,15	26,16	33,50	25,70	35,00	26,00	25,20	24,40
PG5	33,71	29,84	31,78	25,22	33,41	24,64	28,30	33,25
SZSO Nr 2	27,20	21,70	29,66	19,58	29,96	20,53	27,33	22,33

Zestawienie przeciętnej liczebności oddziałów z wynikami uzyskanymi przez uczniów kl. VI szkół podstawowych i uczniów klas III gimnazjów na sprawdzianach i egzaminach organizowanych przez Okręgową Komisję Egzaminacyjną (po uwzględnieniu faktu, iż np. do PG 1 spoza rejonu przyjmowani są uczniowie ze średnią powyżej 4,75) prowadzi do stwierdzenia braku korelacji pomiędzy liczebnością oddziałów a wynikami uzyskanymi przez uczniów. Mniej liczne oddziały stwarzają na pewno lepsze warunki nauczania ale same wyniki zależą od bardzo wielu czynników.

Przy obecnym stanie prawnym, uwzględniając aktualne dane demograficzne oszacowano liczbę uczniów w szkołach podstawowych i gimnazjach w kolejnych latach szkolnych. Szacunki te pokazuje poniższa tabela.

Tabela I.9 Prawdopodobna liczba uczniów w wieku 7-13 lat w szkołach podstawowych i gimnazjach Gminy Miasto Bełchatów

	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Szkoły podstawowe	3.415	3.219	3.163	3.126	3.196
Gimnazja	2.546	2.446	2.319	2.156	1.965

Z tabeli tej wynika, że w najbliższym roku szkolnym w szkołach podstawowych uczyć się będzie o 114 uczniów mniej niż obecnie. W roku szkolnym 2009/2010 nastąpi spadek o około 196 uczniów. Przez dwa następne lata spadki te będą symboliczne a w roku szkolnym 2012/2013 przewidywany jest wzrost liczby uczniów. Biorąc pod uwagę tendencje dotyczące realizacji rocznego przygotowania przedszkolnego (opisane w dalszej części) stwierdzić należy, że liczba dzieci uczęszczających do szkół podstawowych będzie dość stabilna.

W gimnazjach od 2008 roku uczyć się będzie około 133 uczniów mniej. Tendencja taka utrzyma się przez całe pięć lat.

Uwzględniając liczbę dzieci zamieszkałych w obwodach poszczególnych szkół oszacowano stopień organizacyjny szkół w kolejnych latach szkolnych przyjmując założenie, że jeden oddział będzie liczył 24 uczniów.

Prognozy dotyczące stopnia organizacyjnego szkół prezentuje poniższa tabela.

Tabela I. 10 Liczba uczniów i oddziałów w szkołach Gminy Miasto Bełchatów w latach szkolnych 2007/2008 – 2012/2013

Szkoła	Rok szkolny	Liczba uczniów (w wieku SP 7-13, PG 13-16)	Liczba oddziałów
SP 1	2007/2008	700 (660)	27
	2008/2009	620	26
	2009/2010	575	24
	2010/2011	546	23
	2011/2012	508	21
	2012/2013	486	20
SP 3	2007/2008	525 (520)	21
	2008/2009	533	22
	2009/2010	526	22
	2010/2011	549	23
	2011/2012	579	24
	2012/2013	589	25
SP 4	2007/2008	344 (353)	16
	2008/2009	360	15
	2009/2010	351	14
	2010/2011	350	15
	2011/2012	381	16
	2012/2013	384	16
SP 5	2007/2008	190 (196)	9
	2008/2009	190	8
	2009/2010	173	7
	2010/2011	170	7

	2011/2012	169	7
	2012/2013	155	7
SP 8	2007/2008	468 (463)	23
	2008/2009	441	18
	2009/2010	409	17
	2010/2011	379	16
	2011/2012	285	12
	2012/2013	360	15
SP 9	2007/2008	387 (415)	18
	2008/2009	431	18
	2009/2010	452	19
	2010/2011	466	19
	2011/2012	513	21
	2012/2013	574	24
SP 12	2007/2008	452 (440)	22
	2008/2009	389	16
	2009/2010	343	14
	2010/2011	310	13
	2011/2012	302	13
	2012/2013	273	11
SP 13	2007/2008	463 (459)	21
	2008/2009	451	19
	2009/2010	390	16
	2010/2011	393	16
	2011/2012	389	16
	2012/2013	375	15
PG 1 (obwód SP 1)	2007/2008	569 (524)	22
	2008/2009	445	18
	2009/2010	377	16
	2010/2011	398	16
	2011/2012	376	16
	2012/2013	366	15
PG 3 (obwód SP 4, 8, 9 oraz obwody szkół w Domiechowicach, Janowa, Kurnosa i Łękawy)	2007/2008	723 (835)	31
	2008/2009	923	38
	2009/2010	988	41
	2010/2011	917	38
	2011/2012	857	36
	2012/2013	801	33
PG 4 (obwód SP 12)	2007/2008	477 (483)	19
	2008/2009	407	17
	2009/2010	331	14
	2010/2011	289	12
	2011/2012	252	10
	2012/2013	213	9
PG 5 (obwód SP 5, 13)	2007/2008	544 (504)	21
	2008/2009	433	18
	2009/2010	391	16
	2010/2011	368	15
	2011/2012	360	15
	2012/2013	316	13

SZSO Nr 2 – PG 2 + III LO (obwód SP 3 oraz obwody szkół z Dobiecina i Dobrzelowa)	2007/2008	710 (676)	27
	2008/2009	682	26
	2009/2010	703	27
	2010/2011	691	26
	2011/2012	655	25
	2012/2013	613	23

Liczbę oddziałów w poszczególnych latach szkolnych oszacowano w oparciu o liczbę dzieci zameldowanych w obwodach poszczególnych szkół przyjmując, że liczba uczniów III LO pozostanie na obecnym poziomie tzn. 344 uczniów w 12 oddziałach. W praktyce jednak niektórzy rodzice decydują się na posłanie dziecka do innej szkoły, która cieszy się ich uznaniem.

Przykładem tego typu zachowań jest obecna sytuacja szkół SP1, PG1, PG5, do których uczęszcza więcej dzieci niż wynikałoby to z liczby dzieci zamieszkujących w rejonie szkoły. Nadmienić należy, że o wyborze szkoły dla dziecka decydują rodzice. Rolą gminy zaś jest stworzenie warunków organizacyjnych do realizacji obowiązku szkolnego. Powyższa tabela potwierdza obserwowane od kilku lat zjawisko zmniejszenia się liczby uczniów w rejonie Szkoły Podstawowej nr 12 oraz poważny spadek liczebności uczniów w gimnazjach. Jako stabilną można określić sytuację demograficzną w rejonie Szkoły Podstawowej nr 3, nr 4, nr 9. Zmniejszenie liczby uczniów zauważa się w rejonie Szkoły Podstawowej nr 1 i Szkoły Podstawowej nr 8, ale obie te szkoły m.in. ze względu na prowadzone tam klasy integracyjne przyciągną dzieci spoza obwodu.

Ustawa o systemie oświaty nakłada na dzieci sześciolatnie obowiązek realizowania rocznego przygotowania przedszkolnego. Uchwała nr XXIV/238/04 Rady Miejskiej w Bełchatowie z 26 sierpnia 2004 r. w sprawie ustalenia siedzib i obwodów szkół prowadzonych przez Gminę Miasto Bełchatów oraz siedzib przedszkoli samorządowych w Bełchatowie wskazuje jako miejsce realizacji tegoż obowiązku zarówno oddziały przedszkolne w szkołach podstawowych jak i w przedszkolach pozostawiając wybór rodzicom. W latach minionych około 69% ogółu sześciolatków realizowało obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego w szkołach podstawowych a 31% - w przedszkolach. Liczba dzieci sześciolatków realizujących wspomniany obowiązek w szkołach w bieżącym roku szkolnym zwiększyła się do 72,5%.

Z myślą o lepszym wykorzystaniu pomieszczeń szkolnych podjęto działania zmierzające do dalszego zwiększenia liczby dzieci sześciolatków w szkołach podstawowych. Mamy nadzieję, że w nadchodzącym roku szkolnym do szkół uczęszczać będzie około 80% sześciolatków i tym samym w przedszkolach powstaną dodatkowe wolne miejsca dla maluchów.

Zakładając, iż w najbliższych latach szkolnych 80% sześciolatków swój roczny obowiązek przygotowania przedszkolnego będzie realizowało w szkołach a stopień organizacyjny III LO pozostanie na poziomie 12 oddziałów oszacowano prawdopodobną liczbę oddziałów w kolejnych latach szkolnych – przyjmując jako liczebność oddziałów w SP, PG – 24 osoby.

Tabela I.11 Przewidywana liczba oddziałów w szkołach GMB w kolejnych latach szkolnych

Rok szkolny	2008/2009	2009/2010	2010/2011	2011/2012	2012/2013
Szkoły Podstawowe (z kl. O)	159	152	149	150	154
Gimnazja + III LO	118	114	109	102	94

Nadmienić należy, iż w roku bieżącym w szkołach podstawowych funkcjonują 174 oddziały a w gimnazjach (wspólnie z III LO) – 120. W nadchodzących latach systematyczne spadki liczby oddziałów widoczne są w gimnazjach. W ciągu 5 lat ubędą prawdopodobnie 24 oddziały.

Uwzględniając przewidywalną ogólną liczbę uczniów oszacowano wykorzystanie budynków szkół podstawowych i gimnazjów w kolejnych latach szkolnych. O wykorzystaniu tym informuje współczynnik zmianowości, którego wartość dla poszczególnych szkół prezentują poniższe tabele.

Tabela I. 12 Zmianowość w szkołach podstawowych w poszczególnych latach szkolnych

Lp.	Rok szkolny	Liczba oddziałów 0 -VI	Liczba izb	Zmianowość
1.	Szkoła Podstawowa Nr 1			
	2007/2008	30	27	1,10
	2008/2009	29	27	1,07
	2009/2010	27	27	1,00
	2010/2011	26	27	0,96
	2011/2012	24	27	0,88
	2012/2013	23	27	0,85
2.	Szkoła Podstawowa Nr 3			
	2007/2008	24	24	1,00
	2008/2009	24	24	1,00
	2009/2010	24	24	1,00
	2010/2011	25	24	1,04
	2011/2012	27	24	1,12
	2012/2013	28	24	1,17
3.	Szkoła Podstawowa Nr 4			
	2007/2008	18	23	0,78
	2008/2009	17	23	0,73
	2009/2010	16	23	0,69
	2010/2011	17	23	0,73
	2011/2012	18	23	0,78
	2012/2013	18	23	0,78

4.	Szkoła Podstawowa Nr 5			
	2007/2008	9	9	1,00
	2008/2009	9	9	1,00
	2009/2010	8	9	0,88
	2010/2011	8	9	0,88
	2011/2012	8	9	0,88
	2012/2013	9	9	1,00
5.	Szkoła Podstawowa Nr 8			
	2007/2008	25	23	1,09
	2008/2009	21	23	0,91
	2009/2010	20	23	0,86
	2010/2011	19	23	0,82
	2011/2012	15	23	0,65
	2012/2013	18	23	0,78
6.	Szkoła Podstawowa Nr 9			
	2007/2008	21	29	0,72
	2008/2009	21	29	0,72
	2009/2010	21	29	0,72
	2010/2011	21	29	0,72
	2011/2012	24	29	0,82
	2012/2013	27	29	0,93
7.	Szkoła Podstawowa Nr 12			
	2007/2008	24	21	1,14
	2008/2009	17	21	0,81
	2009/2010	16	21	0,76
	2010/2011	15	21	0,71
	2011/2012	15	21	0,71
	2012/2013	13	21	0,61
8.	Szkoła Podstawowa Nr 13			
	2007/2008	23	31	0,74
	2008/2009	21	31	0,68
	2009/2010	19	31	0,61
	2010/2011	18	31	0,58
	2011/2012	19	31	0,61
	2012/2013	18	31	0,58

Tabela I. 13 Zmianowość w gimnazjach w poszczególnych latach szkolnych

Lp.	Rok szkolny	Liczba oddziałów I – III	Liczba izb	Zmianowość
1.	Publiczne Gimnazjum Nr 1			
	2007/2008	22	18	1,20
	2008/2009	18	18	1,00
	2009/2010	16	18	0,88
	2010/2011	16	18	0,88
	2011/2012	16	18	0,88
	2012/2013	15	18	0,83

2.	Publiczne Gimnazjum Nr 3			
	2007/2008	31	54	0,57
	2008/2009	38	54	0,70
	2009/2010	41	54	0,76
	2010/2011	38	54	0,70
	2011/2012	36	54	0,67
	2012/2013	33	54	0,61
3.	Publiczne Gimnazjum Nr 4			
	2007/2008	19	19	1,00
	2008/2009	17	19	0,89
	2009/2010	14	19	0,73
	2010/2011	12	19	0,63
	2011/2012	10	19	0,52
	2012/2013	9	19	0,47
4.	Publiczne Gimnazjum Nr 5			
	2007/2008	21	20	1,05
	2008/2009	18	20	0,90
	2009/2010	16	20	0,80
	2010/2011	15	20	0,75
	2011/2012	15	20	0,75
	2012/2013	13	20	0,65
5.	Samorządowy Zespół Szkół Ogólnokształcących Nr 2			
	2007/2008	27	23	1,17
	2008/2009	26	23	1,13
	2009/2010	27	23	1,17
	2010/2011	26	23	1,13
	2011/2012	25	23	1,08
	2012/2013	23	23	1,00

Podkreślić należy, że zmianowość na poziomie 1 oznacza, że budynek szkolny jest w pełni wykorzystany a wszyscy uczniowie mają możliwość nauki na pierwszej zmianę. O takim właśnie bardzo dobrym wykorzystaniu można mówić w odniesieniu do budynku Szkoły Podstawowej nr 3, budynku przy ul. Dąbrowskiego 11, w którym mieści się Szkoła Podstawowa nr 1 i Publiczne Gimnazjum nr 1 oraz budynku Samorządowego Zespołu Szkół Ogólnokształcących nr 2 przy ul. Czyżewskiego 7.

Przypuszczać należy, że działania zmierzające do realizowania obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego przez sześciolatki w szkołach podstawowych zaowocują pełniejszym wykorzystaniem budynku Szkoły Podstawowej nr 5, nr 8 i nr 9. Zaś obniżenie wieku szkolnego przyspieszy ten proces we wszystkich szkołach.

Nadmienić należy, iż trwający obecnie rok szkolny potwierdził większe potrzeby w zakresie opieki przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3 do 5 roku życia. W latach minionych z opieki przedszkolnej korzystało około 44% dzieci zamieszkałych w Bełchatowie. W roku bieżącym z opieki tej korzysta 55% uprawnionych. Zapewnienie opieki dla większej liczby dzieci było możliwe dzięki utworzeniu dodatkowych oddziałów przedszkolnych w Przedszkolu Samorządowym nr 2, nr 7 i nr 8.

Poniższe zestawienie pokazuje jak kształtowała się w kolejnych latach szkolnych w poszczególnych przedszkolach liczba dzieci i liczba oddziałów.

Tabela I. 14 Liczba wychowanków „W” i liczba oddziałów „O” w przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miasto Bełchatów

	2007/2008		2006/2007		2005/2006		2004/2005		2003/2004	
	„W”	„O”	„W”	„O”	„W”	„O”	„W”	„O”	„W”	„O”
PS 1	138	5	134	5	117	5	134	5	133	5
PS 2	142	5	104	4	116	4	105	4	95	4
IPS 3	112	5	106	5	105	5	97	5	102	5
PS 4	110	4	106	4	101	4	94	4	96	4
PS 5	137	5	129	5	132	5	130	5	123	5
PS 6	131	5	119	5	102	4	123	5	122	5
PS 7	134	5	113	4	107	4	96	4	91	4
PS 8	96	4	73	3	62	3	59	2	55	2
Ogółem	1.000	38	884	35	842	34	838	34	817	34

Do przedszkoli niż demograficzny wkroczył 4 lata wcześniej niż do szkół. Ostatnie więc 5 lat szkolnych oznaczało funkcjonowanie w stabilnej, a ostatnio zwyżkującej, sytuacji demograficznej.

Wzrost liczby urodzeń oraz wzrost zainteresowania rodziców opieką przedszkolną przyczynią się najprawdopodobniej do wzrostu liczby dzieci w wieku 3-5 lat oczekujących na zapewnienie wychowania i opieki przedszkolnej. Według szacunków Wydziału Oświaty, przy założeniu obecnych wskaźników liczba dzieci korzystających z opieki przedszkolnej będzie kształtowała się następująco:

Tabela I. 15 Przewidywana liczba dzieci w wieku 3-5 lat korzystających z opieki przedszkolnej w kolejnych latach szkolnych

Rok szkolny	Liczba dzieci trzyletnich	Liczba dzieci czteroletnich	Liczba dzieci pięcioletnich	Razem	Przewidywana liczba dzieci korzystających z przedszkoli
2008/2009	594	513	547	1.654	910
2009/2010	615	594	513	1.722	947
2010/2011	669	615	594	1.878	1.033

Wydaje się, że przy zachowaniu obecnych tendencji dotyczących zapotrzebowania na opiekę przedszkolną Gmina Miasto Bełchatów przez najbliższe trzy lata szkolne jest w stanie sprostać oczekiwaniom mieszkańców - przy zachowaniu obecnej bazy lokalowej przedszkoli – w zakresie zapewnienia opieki przedszkolnej dla dzieci w wieku od 3. do 5. roku życia.

Problemem w latach przyszłych może być zapewnienie opieki przedszkolnej dla około 100 – 120 dzieci sześciolletnich, których rodzice jako miejsce realizacji obowiązku rocznego przygotowania przedszkolnego wybiorą przedszkola. W obecnej sytuacji demograficznej oraz lokalowej szkół i przedszkoli korzystnie dla Bełchatowa brzmią plany Ministerstwa Edukacji związane z obniżeniem wieku szkolnego do szóstego roku życia dziecka. Poza tym pamiętać należy, że Przedszkola (za wyjątkiem Przedszkola Samorządowego nr 8) mieszczą się w budynkach dwudziestoletnich i wymagają poważnych remontów.

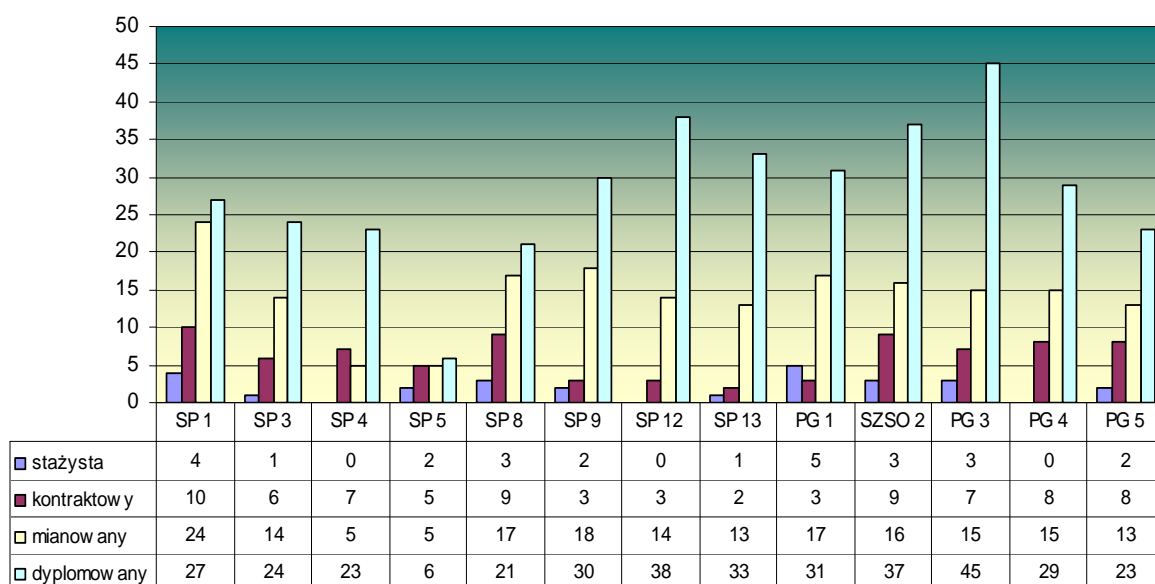
Nauczanie uczniów w szkołach Gminy Miasto Bełchatów w bieżącym roku szkolnym zapewnią 659 nauczycieli. Są to, w większości, dobrze wykwalifikowani pedagodzy z dużym stażem pracy (47 % ogółu stanowią nauczyciele z dwudziestoletnim i większym stażem pracy). Strukturę zatrudnienia nauczycieli w bełchatowskich szkołach według stopni awansu zawodowego przedstawiają poniższa tabela i wykresy.

Tabela nr I.16 Liczba nauczycieli w szkołach prowadzonych przez Gminę Miasto Bełchatów według stanu na dzień 31 marca 2008 r.

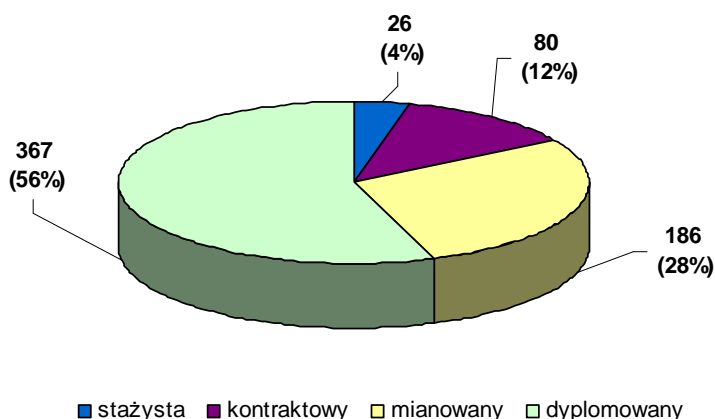
Szkoła	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem
SP 1	4	10	24	27	65
SP 3	1	6	14	24	45
SP 4	-	7	5	23	35
SP 5	2	5	5	6	18
SP 8	3	9	17	21	50
SP 9	2	3	18	30	53
SP 12	-	3	14	38	55
SP 13	1	2	13	33	49
PG 1	5	3	17	31	56
SZSO 2	3	9	16	37	65
PG 3	3	7	15	45	70
PG 4	-	8	15	29	52
PG 5	2	8	13	23	46
Ogółem:	26	80	186	367	659

Wykres nr I. 2

**Zatrudnienie nauczycieli w GMB,
według stopnia awansu zawodowego
(stan na dzień 31.03.2008 r.)**

**Zatrudnienie nauczycieli w szkołach podstawowych GMB ogółem,
według stopnia awansu zawodowego
(stan na dzień 31.03.2008 r.)**

Podkreślić należy, że 56 % ogółu zatrudnionych nauczycieli, to nauczyciele dyplomowani, którzy osiągnęli najwyższy stopień awansu zawodowego, legitymujący się najwyższymi umiejętnościami pedagogicznymi, a co za tym idzie, których wynagrodzenia są najwyższe. Drugą liczną grupę (28 % ogółu nauczycieli) stanowią nauczyciele mianowani. Nauczyciele stażyści i kontraktowi, a więc o najniższych wynagrodzeniach zasadniczych stanowią 16 % ogólnej liczby zatrudnionych.

Zmiany w strukturze zatrudnienia nauczycieli bełchatowskich szkół, ze względu na stopień awansu zawodowego, pokazuje poniższa tabela.

Tabela nr I.17 Struktura zatrudnienia nauczycieli szkół GMB wg stopni awansu zawodowego w kolejnych latach szkolnych.

Stopień awansu zawodowego	Rok szkolny				
	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażyści	49	39	23	35	26
Kontraktowi	98	106	96	77	80
Mianowani	484	441	316	227	186
Dyplomowani	97	125	243	350	367
Ogółem	728	711	678	679	659

Warto zauważyć, że jeszcze pięć lat temu nauczyciele dyplomowani stanowili 13,3 % ogółu zatrudnionych, a nauczyciele mianowani – 66,5 %. W roku szkolnym 2001/2002 nauczyciele dyplomowani stanowili zaledwie 3,4 % wszystkich zatrudnionych, a mianowani 79,4 %.

W grupie 659 nauczycieli zatrudnionych w szkołach miejskich, oprócz nauczycieli przedmiotów, ujęci zostali nauczyciele świetlic, bibliotek szkolnych, nauczyciele pełniący obowiązki pedagogów, psychologów czy logopedów. Obecność tych nauczycieli w szkołach jest niezbędna dla prawidłowej realizacji funkcji opiekuńczo – wychowawczej szkoły. Wymiar czasu pracy wspomnianych wyżej nauczycieli obrazuje tabela zamieszczona poniżej.

Tabela I.18. Wymiar czasu pracy nauczycieli świetlic, bibliotek, pedagogów, psychologów i logopedów zatrudnionych w szkołach GMB (w godzinach).

l.p.	Nazwa placówki	Czas pracy nauczycieli biblioteki	Czas pracy pedagogów	Czas pracy psychologów/ logopedów	Czas pracy nauczycieli świetlic
1	SP 1	30	40	20 – logopeda	78
2	SP 3	30	30	-	78
3	SP 4	30	20	-	50
4	SP 5	15	10	-	39
5	SP 8	60	27	10 – logopeda	78
6	SP 9	30	20	-	55
7	SP 12	60	40	-	62
8	SP 13	70	20	8 – psycholog 10 – logopeda	65
9	PG 1	45	30		35
10	PG 2	79,6	30	-	39
11	PG 3	75	40	20 – psycholog	52
12	PG 4	60	20	10 – psycholog	39
13	PG 5	60	20	20 – psycholog	-

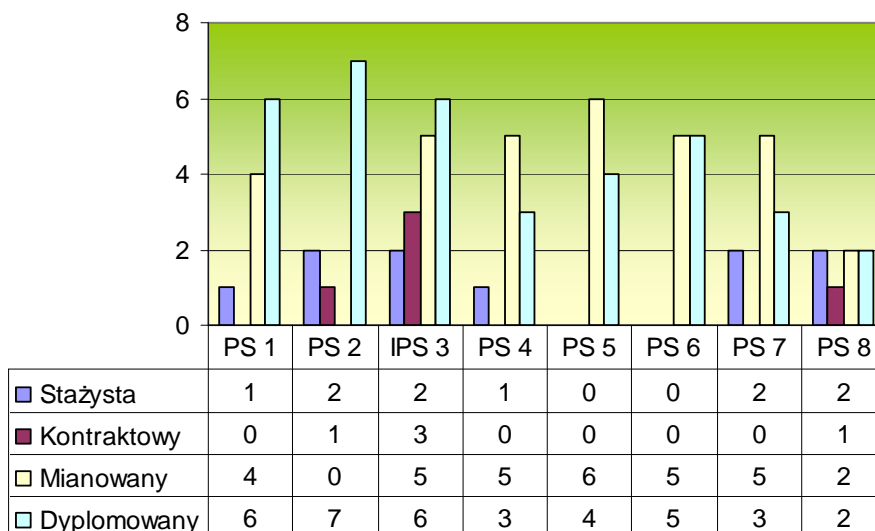
Opiekę nad dziećmi w bełchatowskich przedszkolach, w bieżącym roku szkolnym, sprawuje 83 nauczycieli, wśród których 67% stanowią osoby z 20 – letnim i większym stażem pracy. W tej grupie dominują nauczyciele dyplomowani (43 % ogółu zatrudnionych). Drugą grupą są nauczyciele mianowani (39 %). Nauczyciele kontraktowi oraz stażyści stanowią niewielki procent ogółu zatrudnionych. Strukturę zatrudnienia nauczycieli przedszkoli według stopni awansu zawodowego przedstawiają poniższa tabela oraz wykresy.

Tabela nr I.19 Liczba nauczycieli zatrudnionych w przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miasto Bełchatów według stanu na dzień 31 marca 2008 r.

Lp.	Przedszkole	Stażysta	Kontraktowy	Mianowany	Dyplomowany	Ogółem
1	PS 1	1	-	4	6	11
2	PS 2	2	1	-	7	10
3	IPS 3	2	3	5	6	16
4	PS 4	1	-	5	3	9
5	PS 5	-	-	6	4	10
6	PS 6	-	-	5	5	10
7	PS 7	2	-	5	3	10
8	PS 8	2	1	2	2	7
	Ogółem	10	5	32	36	83

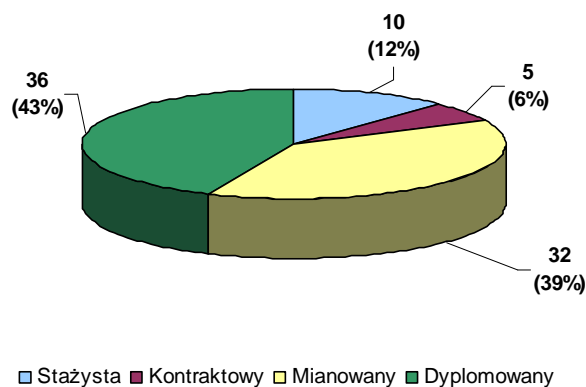
Wykres nr I.4

**Zatrudnienie nauczycieli w przedszkolach GMB,
według stopnia awansu zawodowego
(stan na dzień 31.03.2008 r.)**

Wykres nr I.5

**Zatrudnienie nauczycieli w przedszkolach GMB ogółem,
według stopnia awansu zawodowego
(stan na dzień 31.03.2008 r.)**

Zmiany w strukturze zatrudnienia nauczycieli bełchatowskich przedszkoli, ze względu na stopnie awansu zawodowego, pokazuje poniższa tabela.

Tabela nr I.20 Struktura zatrudnienia nauczycieli przedszkoli GMB wg stopni awansu zawodowego w kolejnych latach szkolnych.

Stopień awansu zawodowego	Rok szkolny				
	2003/2004	2004/2005	2005/2006	2006/2007	2007/2008
Stażyści	3	3	2	4	10
Kontraktowi	2	2	4	5	5
Mianowani	59	55	52	39	32
Dyplomowani	12	16	19	29	36
Ogółem	76	76	77	77	83

W przedszkolach, podobnie jak w szkołach, dominującą grupę stanowią nauczyciele dyplomowani a drugie miejsce zajmują mianowani. Pięć lat temu ponad 77 % ogółu zatrudnionych stanowili nauczyciele mianowani, zaś dyplomowani ~ 16 %.

Podkreślić należy, że w roku szkolnym 2001/2002 w przedszkolach nie było nauczycieli dyplomowanych a mianowani stanowili 97 % ogółu zatrudnionych.

Prawidłowe funkcjonowanie szkół i przedszkoli nie jest możliwe bez pracowników administracji i obsługi. W bieżącym roku szkolnym w szkołach zatrudnionych jest 237 pracowników administracji i obsługi a w przedszkolach – 82 osoby.

Zatrudnienie to w poszczególnych szkołach i przedszkolach kształtuje się następująco:

Tabela I.21 Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w szkołach GMB w roku szkolnym 2007/2008 (w etatach).

Szkoła	Zatrudnienie administracji	Zatrudnienie obsługi:		Zatrudnienie pracowników kuchni	Powierzchnia szkoły [m ²]
		Sprzątaczką woźna	konserwator		
SP1	4,5	9	2	-	3636,68
SP3	5	6	2	3	4244,67
SP4	5	6	1	3	2801,61
SP5	3,25	2,5	1	2	1422,00
SP8	6	8	2	3	3731,80
SP9	5	11	0,75	3	4120,00
SP12	6	13	2	3	5068,94
SP13	6	14	2	4	7360,00
PG1	4	8	1	-	7020,80
PG3	6	22	2	3	11655,00
PG4	4	8	2	1	3310,00
PG5	4	8	1	-	3656,00
SZSO Nr 2	5	9	1	2	3626,00
Razem:	63,75	124,5	19,75	27	

Tabela 1.22 Zatrudnienie pracowników administracji i obsługi w przedszkolach GMB (w etatach).

Stanowisko	Zatrudnienie administracji	Zatrudnienie obsługi
Przedszkole		
PS 1	1 – intendent	5- woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 2	1 – intendent	5 – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
IPS 3	1 – intendent	5 – woźna oddziałowa 1 – pielęgniarka 1 – konserwator 1 - kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 4	1 – intendent	4 – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 5	1 – intendent 4 – komórka finansowo - księgową	5 – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 6	1 – intendent	5 – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 7	1 – intendent	5 – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 2 – pomoc kuchenna
PS 8	1 – intendent	3,3 et. – woźna oddziałowa 1 – konserwator 1 – kucharka 1,5 et. – pomoc kuchenna

II. Finansowanie edukacji publicznej przez Gminę Miasto Bełchatów

Gmina Miasto Bełchatów klasyfikuje wydatki na oświatę według kryterium określonego w rozporządzeniu Ministra Finansów z dnia 14 czerwca 2006 r. w sprawie *szczególnej klasyfikacji dochodów, wydatków, przychodów i rozchodów oraz środków pochodzących ze źródeł zagranicznych* (Dz. U. z 2006 r. Nr 107, poz. 726 z późn. zm.).

W dziale 801 - Oświata i wychowanie - klasyfikuje się wszystkie wydatki dotyczące:

- rozdziału 80101 - szkół podstawowych,
- rozdziału 80103 - oddziałów przedszkolnych w szkołach podstawowych,
- rozdziału 80104 - przedszkoli,
- rozdziału 80110 - gimnazjów,
- rozdziału 80120 - liceum ogólnokształcącego,
- rozdziału 80146 - doksztalcania i doskonalenia nauczycieli,
- rozdziału 80148 - stołówek szkolnych (rozdział wprowadzono od 1 stycznia 2008 roku),
- rozdziału 80195 - pozostałej działalności.

W rozdziale 854 - Edukacyjna opieka wychowawcza - klasyfikuje się wszystkie wydatki dotyczące:

- rozdziału 85401 - świetlic szkolnych,
- rozdziału 85415 - pomocy materialnej dla uczniów,
- rozdziału 85154 - przeciwdziałania alkoholizmowi.

W ogólnej puli wydatków na oświatę znaczą ich grupę stanowią środki na wynagrodzenia nauczycieli. Wysokość i szczególne zasady określania składników wynagrodzenia nauczycieli opierają się łącznie na dwóch aktach wykonawczych: *rozporządzeniu* ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania oraz *regulaminie* - akcie prawa miejscowego uchwalanym corocznie przez jednostkę samorządu terytorialnego.

W świetle art. 30 ust. 5 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 roku Karta Nauczyciela - minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy oraz po zasięgnięciu opinii Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, określa corocznie w drodze rozporządzenia: wysokość minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego dla nauczycieli, szczególne zasady zaszeregowania, sposób obliczania wysokości stawki wynagrodzenia zasadniczego, wykaz stanowisk oraz dodatkowych zadań i zajęć uprawniających do dodatku funkcyjnego oraz ogólne warunki przyznawania nauczycielom dodatku motywacyjnego. Wysokość wynagrodzenia zasadniczego nauczyciela uzależniona jest od stopnia awansu zawodowego, posiadanych kwalifikacji oraz wymiaru zajęć obowiązkowych, a wysokość dodatków odpowiednio od okresu zatrudnienia, jakości świadczonej pracy i wykonywania dodatkowych zadań lub zajęć, powierzonego stanowiska lub sprawowanej funkcji oraz trudnych albo uciążliwych warunków pracy. Obecnie kwestie te reguluje rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2005 roku w sprawie *minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy* (Dz. U. z 2005 r. Nr 22, poz. 182)¹.

Na mocy art. 30 ust. 6 przywołanej powyżej ustawy Karta Nauczyciela - organ prowadzący szkołę będący jednostką samorządu terytorialnego, uwzględniając przewidywaną strukturę zatrudnienia, określa corocznie dla nauczycieli poszczególnych stopni awansu zawodowego, w drodze regulaminu obowiązującego od dnia 1 stycznia do dnia 31 grudnia wysokość stawek

¹ 15 lutego 2008 r. weszła w życie zmiana przedmiotowego rozporządzenia (Dz. U. z 2008 r. Nr 17, poz. 103).

dotatków: motywacyjnego, funkcyjnego i za warunki pracy oraz szczegółowe warunki ich przyznawania, szczegółowe warunki przyznawania dodatku za wysługę lat, szczegółowe warunki obliczania i wypłacania wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw, wysokość i warunki wypłacania nagród ze specjalnego funduszu nagród dla nauczycieli za ich osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze.

Taka regulacja wyznacza ogólną pulę środków przeznaczonych na wynagrodzenia w danej jednostce samorządu terytorialnego, a jednocześnie pozostawia stosunkowo szeroki zakres swobody co do sposobu podziału tych środków. W konsekwencji organy samorządu terytorialnego wyznaczając szczegółowe zasady ustalania określonych składników wynagrodzeń, mogą różnicować wysokość wynagrodzeń nauczycieli na obszarze swojej właściwości.

O wysokości średnich wynagrodzeń nauczycieli przesądza art. 30 ustawy Karta Nauczyciela, który stanowi w ust. 3, iż średnie wynagrodzenie nauczyciela stażysty stanowi co najmniej 82% kwoty bazowej określonej dla nauczycieli corocznie w ustawie budżetowej. W roku 2008, zgodnie z art. 2 ustawy z dnia 6 grudnia 2007 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 247, poz. 1821), kwota bazowa wynosi 2.074,15 zł.

Na podstawie art. 30 ust. 4 pkt 1-3, „Wynagrodzenie pozostałych nauczycieli stanowi:

- nauczyciela kontraktowego - 125%;
- nauczyciela mianowanego - 175%;
- nauczyciela dyplomowanego - 225%

średniego wynagrodzenia nauczyciela stażysty.

Organ wykonawczy jednostki samorządu terytorialnego, przygotowując projekt regulaminu, zobowiązany jest do przeliczenia składników wynagrodzeń prognozowanych na rok obowiązywania regulaminu.

Powyższe zależności kształtowania się wysokości średniego wynagrodzenia nauczycieli na przestrzeni ostatnich kilku ostatnich lat obrazuje poniższa tabela.

ŚREDNIE WYNAGRODZENIE NAUCZYCIELI w latach 2002-2008 *

Tabela nr II. 1.

w latach	kwota bazowa	wzrost kwoty bazowej w stosunku do roku poprzedniego	Wynagrodzenie nauczycieli na poszczególnych stopniach awansu zawodowego			
			stażysta	kontraktowy	mianowany	dyplomowany
			82% kwoty bazowej	125% wynagrodzenia nauczyciela stażysty	175% wynagrodzenia nauczyciela stażysty	225% wynagrodzenia nauczyciela stażysty
2002	1.603,56	-	1.315,00	1.644,00	2.301,00	2.959,00
2003	1.667,70	4%	1.368,00	1.710,00	2.394,00	3.078,00
2004	1.717,73	3%	1.409,00	1.761,00	2.466,00	3.170,00
2005	1.769,26	3%	1.451,00	1.814,00	2.539,00	3.265,00
2006	1.795,80	1,5%	1.472,00	1.841,00	2.577,00	3.313,00
2007	1.885,59	5%	1.546,00	1.932,00	2.705,00	3.478,00
2008	2.074,15	10%	1.701,00	2.126,00	2.977,00	3.827,00

* Zgodnie z art. 30 ust. 1 przywołanej wyżej ustawy wynagrodzenie nauczycieli składa się z:

- 1) wynagrodzenia zasadniczego;
- 2) dodatków: za wysługę lat, motywacyjnego, funkcyjnego oraz za warunki pracy;
- 3) wynagrodzenia za godziny ponadwymiarowe i godziny doraźnych zastępstw;

- 4) dodatkowego wynagrodzenia za prace w porze nocnej;
- 5) dodatkowego wynagrodzenia rocznego;
- 6) zasiłku na zagospodarowanie, odpraw emerytalnych, rentowych oraz z tytułu rozwiązania stosunku pracy w sytuacjach przewidziany w Karcie Nauczyciela;
- 7) nagród (jubileuszowych, za osiągnięcia dydaktyczno-wychowawcze) i innych świadczeń wynikających ze stosunku pracy.

Do wynagrodzenia nie wlicza się natomiast świadczeń z zakładowego funduszu świadczeń socjalnych i dodatków socjalnych określonych w art. 54 (dodatku wiejskiego i dodatku mieszkaniowego).

Analizując wielkość kwoty bazowej w badanym okresie zauważyć należy, iż kwota, która bezpośrednio wyznacza wysokość wynagrodzeń nauczycieli wzrastała corocznie, „wymuszając” niejako na samorządach uzyskanie odpowiednich średnich wynagrodzeń nauczycieli. Przy czym znaczący jej wzrost nastąpił w 2007 roku (5%) oraz w roku bieżącym (10%) powodując tym samym wzrost wynagrodzeń tej grupy zawodowej.

Jak wspomniano minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw pracy określa „przepisy płacowe” odnoszące się przede wszystkim do określenia wynagrodzenia zasadniczego o charakterze powszechnie obowiązującym. Obecnie na podstawie rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2008 roku zmieniającego rozporządzenie w sprawie wysokości minimalnych stawek wynagrodzenia zasadniczego nauczycieli, ogólnych warunków przyznawania dodatków do wynagrodzenia zasadniczego oraz wynagrodzenia za pracę w dniu wolnym od pracy (Dz. U. z dnia 12 marca 2008 roku, Nr 42, poz. 257) obowiązują wysokości stawek wynagrodzenia zasadniczego przedstawione w Tabeli nr II. 2.

WYSOKOŚĆ MINIMALNYCH STAWEK WYNAGRODZENIA ZASADNICZEGO

Tabela nr II. 2.

Poziom wykształcenia	Stopnie awansu zawodowego			
	Nauczyciel stażysta	nauczyciel kontraktowy	nauczyciel mianowany	nauczyciel dyplomowany
Tytuł zawodowy magistra z przygotowaniem pedagogicznym	1.418,00	1.644,00	2.014,00	2.380,00
Tytuł zawodowy magistra bez przygotowania pedagogicznego, tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) z przygotowaniem pedagogicznym	1.248,00	1.440,00	1.755,00	2.072,00
Tytuł zawodowy licencjata (inżyniera) Bez przygotowania pedagogicznego, Dyplom ukończenia kolegium nauczycielskiego lub nauczycielskiego kolegium języków obcych	1.101,00	1.270,00	1.540,00	1.811,00
Pozostałe wykształcenie	948,00	1.091,00	1.311,00	1.536,00

Na podstawie przywołanego rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z dnia 11 marca 2008 roku wynagrodzenie nauczyciela stażysty wzrosło o 16,4%, kontraktowego o 13,8%, mianowanego o 10%, a wynagrodzenie nauczyciela dyplomowanego o 8,4% w stosunku do wynagrodzenia z roku 2007 (w roku 2007 nastąpił wzrost wynagrodzeń nauczycieli o 5% w stosunku do roku 2006).

Drugą grupą zawodową zatrudnioną w szkołach i przedszkolach GMB jest administracja i obsługa. W szkołach zatrudnionych jest 64 pracowników administracji i 173

pracowników obsługi. Wynagrodzenie administracji i obsługi bełchatowskich szkół kształtowane jest zgodnie z rozporządzeniem *Rady Ministrów z dnia 2 sierpnia 2005 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników samorządowych zatrudnionych w jednostkach organizacyjnych samorządu terytorialnego* (Dz. U. z 2005 r. Nr 146, poz. 1222 z późn. zm.) obowiązkiem rady gminy w myśl przywołanego rozporządzenia, jest ustalenie wysokości najniższego wynagrodzenia zasadniczego w I kategorii zaszeregowania oraz wartości jednego punktu (w złotych) tabeli miesięcznych stawek dla poszczególnych kategorii zaszeregowania. Obecnie zgodnie z *Uchwałą Nr XXXIX/370/05 z dnia 29 września 2005 roku* Rada Miejska w Bełchatowie ustaliła najniższe wynagrodzenie w I kategorii zaszeregowania na kwotę 660,00 zł., zaś wartość jednego punktu tabeli miesięcznych stawek wynagrodzenia zasadniczego na kwotę 2,70 zł.

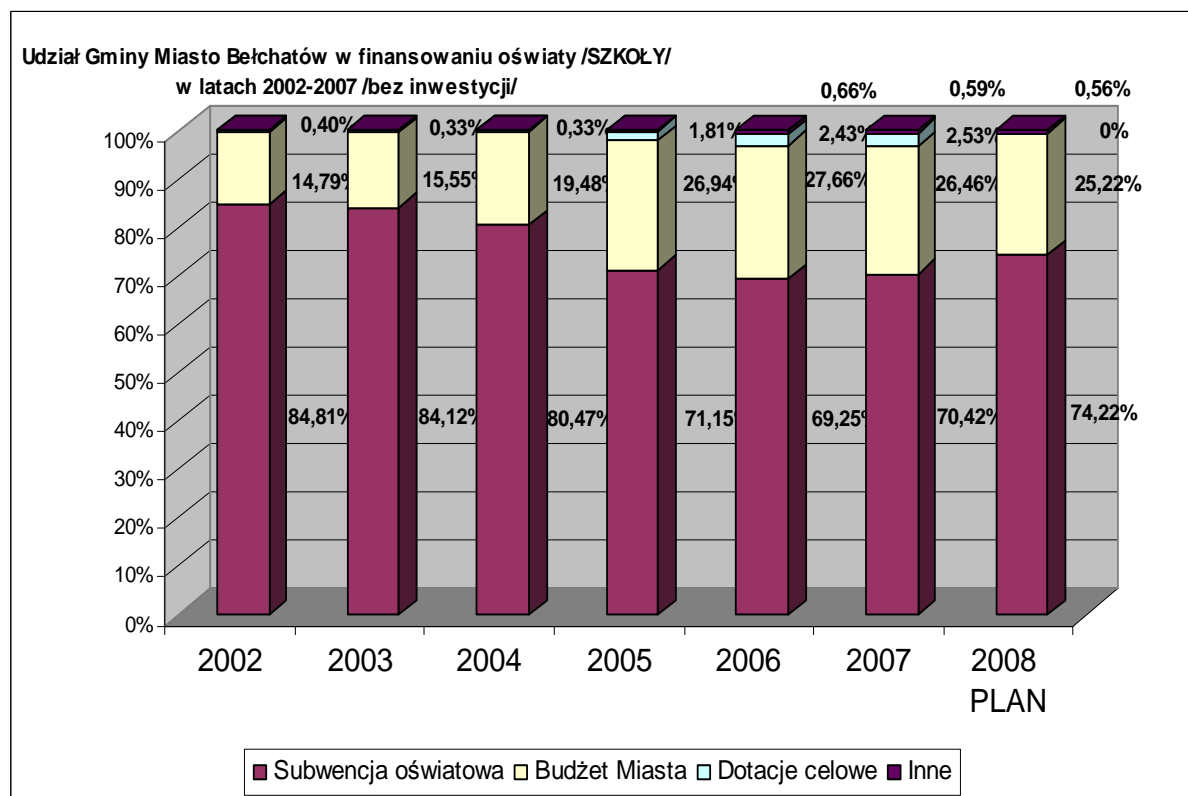
Na przestrzeni ostatnich kilku lat wynagrodzenie administracji i obsługi podwyższane było corocznie o 2%. W bieżącym roku planuje się wzrost o 2,3%. Średnie wynagrodzenie pracownika administracji w szkołach stanowi kwotę 2.137,00 zł., zaś wynagrodzenie pracownika obsługi to kwota 1.334,00 zł. W przedszkolach zatrudnionych jest 12 pracowników administracji i 70 pracowników obsługi. Średnie wynagrodzenie pracownika administracji w przedszkolach wynosi 1.841,00 zł., zaś wynagrodzenie pracownika obsługi to kwota 1.338,00 zł.

W związku z wzrostem wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2008 roku, które zgodnie z *rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 11 września 2007 r. w sprawie wysokości minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2008 r.* (Dz. U. z 2007 r. Nr 171, poz. 1209) od 1 stycznia bieżącego roku wynosi 1.126,00 zł. pojawił się problem związany z koniecznością „wyrównywania” wynagrodzenia za pracę tej grupy zawodowej, tak aby wynagrodzenie to osiągnęło określoną przepisami prawa wysokość. Ma to miejsce zwłaszcza w tych placówkach, gdzie stawki wynagrodzenia zasadniczego ustalone są na najniższym poziomie. Dla przykładu wynagrodzenie zasadnicze sprzątaczek w szkołach kształtuje się od 794,00 zł. do 880,00 zł., dodatkowym składnikiem wynagrodzenia jest premia w wysokości 20%. Natomiast w przedszkolach wynagrodzenie zasadnicze sprzątaczek kształtuje się od 747,00 zł. do 867,00 zł., dodatkowym składnikiem wynagrodzenia jest premia w wysokości 30%. Przy takiej konstrukcji wynagrodzeń, bez „wyrównania” pracownicy nie osiągnęliby średniej ustawowej. Szczególnie dotkliwie odczuwany jest powyższy problem w sytuacji, kiedy pracownik z kilkuletnim stażem, bądź nowo zatrudniony, po otrzymaniu „wyrównania” w celu osiągnięcia minimalnego wynagrodzenia za pracę uzyskuje wynagrodzenie pracownika z 20 letnim i większym stażem pracy. Tylko dlatego, iż wynagrodzenie pracowników z długoletnim stażem pracy jest relatywnie niskie.

W tej sytuacji dyrektorzy szkół i przedszkoli zgłaszają problem zbyt niskiego uposażenia administracji i obsługi, wnioskując przy tym o zwiększenie puli środków planowanych na 2008 rok (2,3% plan) tytułem wzrostu wynagrodzeń o dodatkowe punkty procentowe. Warto przy tym zaznaczyć, iż dodatkowy 1% wzrostu wynagrodzeń administracji i obsługi w szkołach i przedszkolach (z pochodnymi) to kwota ok. 70.000,00 zł.

Finansowanie zadań oświatowych na przestrzeni lat 2002-2007 (2008 plan wydatków) pokazuje Załącznik nr II. 1. Graficznie sytuację tę przedstawia Wykres II.1. zamieszczony poniżej.

Wykres nr II. 1.

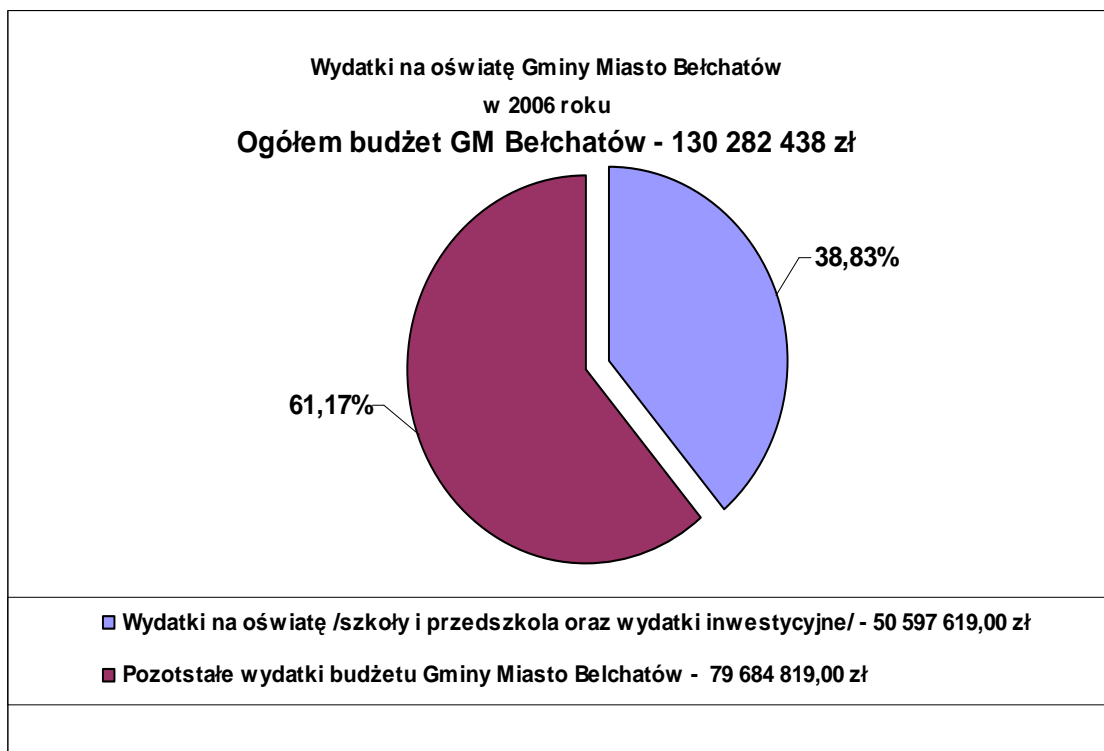

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań oświatowych corocznie w finansowaniu tychże zadań istotny składnik stanowią środki własne budżetu miasta. Tylko od roku 2002 udział środków własnych Gminy Miasto Bełchatów w finansowaniu zadań oświatowych wzrósł z 14,79% do 26,46% w 2007 roku. Przy czym należy zauważyć, iż od roku 2005 udział środków z budżetu miasta i subwencji oświatowej w finansowaniu zadań oświatowych GM Bełchatów uległ pewnej stabilizacji i stanowi około 70% (subwencja) i około 26% (budżet miasta) ogólnej puli wydatków na oświatę (bez inwestycji). W roku 2008 subwencja oświatowa dla GMB ustalona została w wysokości 74,22% planowanych wydatków oświatowych. Przy czym pomimo, iż jest o 4 punkty procentowe wyższa od subwencji z lat ubiegłych, to jak wykazano w dalszej części niniejszego opracowania nie zabezpiecza ona planowanego 10% wzrostu wynagrodzeń nauczycieli. Dlatego też koniecznym będzie zwiększenie udziału miasta w finansowaniu zadań oświatowych, co spowoduje zmianę proporcji źródeł finansowania oświaty. Dlatego też planuje się, iż w roku 2008 udział środków z budżetu miasta w finansowaniu oświaty będzie utrzymany na dotychczasowym poziomie. Zauważyć można jednocześnie, iż zwiększa się przy tym udział dotacji celowych przekazywanych na zadania oświatowe. W latach 2002 – 2004 dotacje stanowiły jedynie od 0,33% do 0,40% budżetu oświaty. W roku 2006 dotacje to 2,43%, a w roku 2007 – 2,53% wydatków oświatowych (w 2007 roku dotacje celowe wykonane zostały w kwocie 955.741,06 zł.).

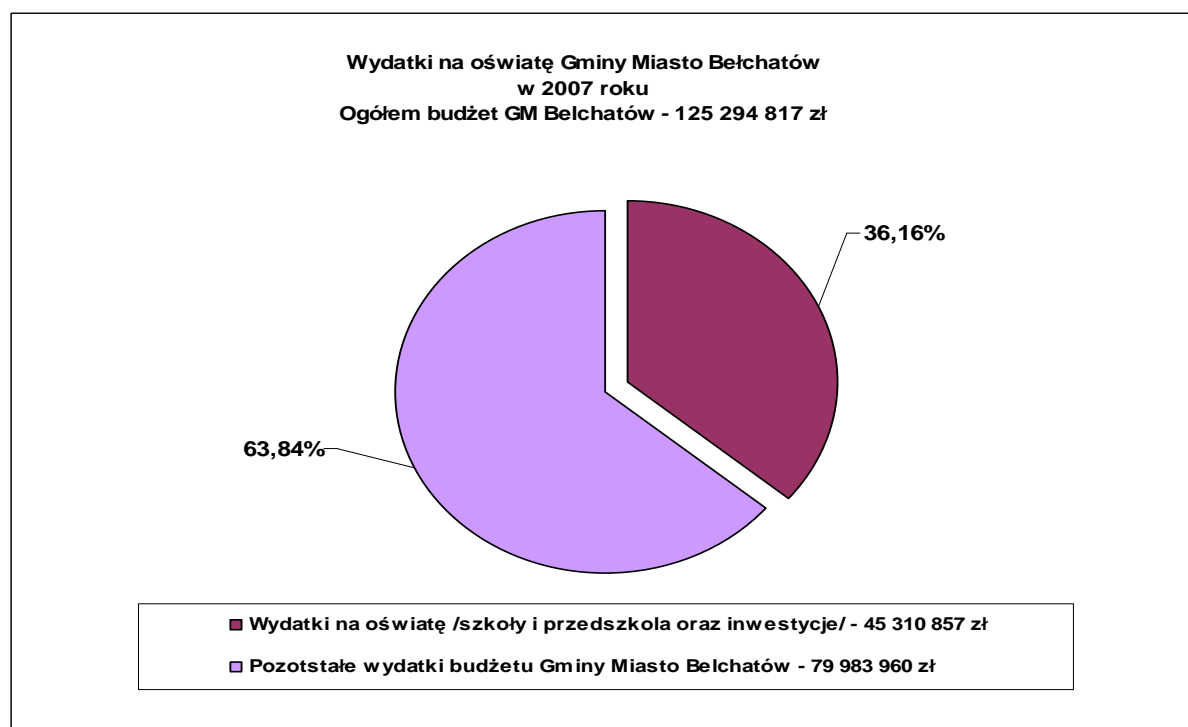
W bieżącym roku subwencja oświatowa jest wyższa od kwoty subwencji z 2007 roku o 8,54%. Jednakże zgodnie z przywołaną powyżej ustawą z dnia 6 grudnia 2007 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela (Dz. U. Nr 247, poz. 1821), w 2008 roku kwota bazowa wynosi 2.074,15 zł. co oznacza, iż wzrasta ona w stosunku do kwoty bazowej z roku 2007 o 10%. Odpowiednio więc średnie wynagrodzenia nauczycieli ogółem na poszczególnych stopniach awansu zawodowego, w oparciu o stosowne wskaźniki zgodne z art. 30 ust. 3 i 4 ustawy z dnia 26 stycznia 1982 r. Karta Nauczyciela wzrastają proporcjonalnie. Podkreślić należy, iż przy planowaniu budżetu przyjęto 2,3% wzrost wynagrodzeń nauczycieli. Tak więc powyższa zmiana wpłynie na wzrost kosztów tytułem wynagrodzeń osobowych. Według szacunkowych wyliczeń spowoduje to wzrost wynagrodzeń osobowych nauczycieli szkół o około 2,1 mln zł. (w tym przedszkola - 265 tys. zł.). Zatem zwiększenie subwencji w kwocie 1,5 mln zł. nie tylko nie zabezpieczy przedmiotowego wzrostu wynagrodzeń o 10%, ale również nie pokryje wzrostu kosztów w związku z coroczną aktualizacją kwoty subwencji na podstawie aktualnych sprawozdań.

Istotny składnik budżetu Miasta stanowią wydatki oświatowe realizowane w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza /łącznie z inwestycjami/. Na prowadzenie szkół i przedszkoli oraz realizowanie inwestycji oświatowych Gmina Miasto Bełchatów wydatkowała w 2006 roku kwotę 50.597.619,00 zł, a w roku 2007 kwotę 45.310.857,00 zł. Wydatki te stanowiły w roku 2006 - 38,83% wydatków ogólnych Miasta, a w roku 2007 - 36,16%. Udział wydatków oświatowych w wydatkach Miasta ogółem w roku 2006 i 2007 przedstawiają Wykresy nr II. 2 i nr II. 3.

Wykres nr II. 2.

Wykres nr II. 3.

Udział wydatków oświatowych w wydatkach Gminy w latach 2004-2007 przedstawia *Tabela nr II. 3.*

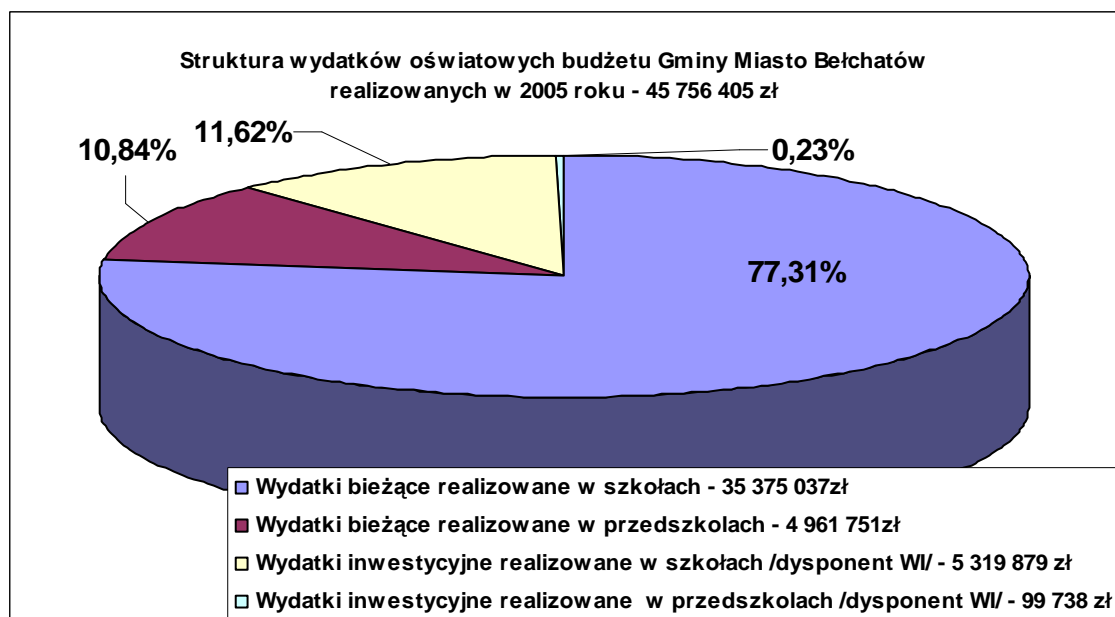
Struktura wydatków budżetowych Gminy Miasto Bełchatów w latach 2004 – 2007

Tabela nr II. 3.

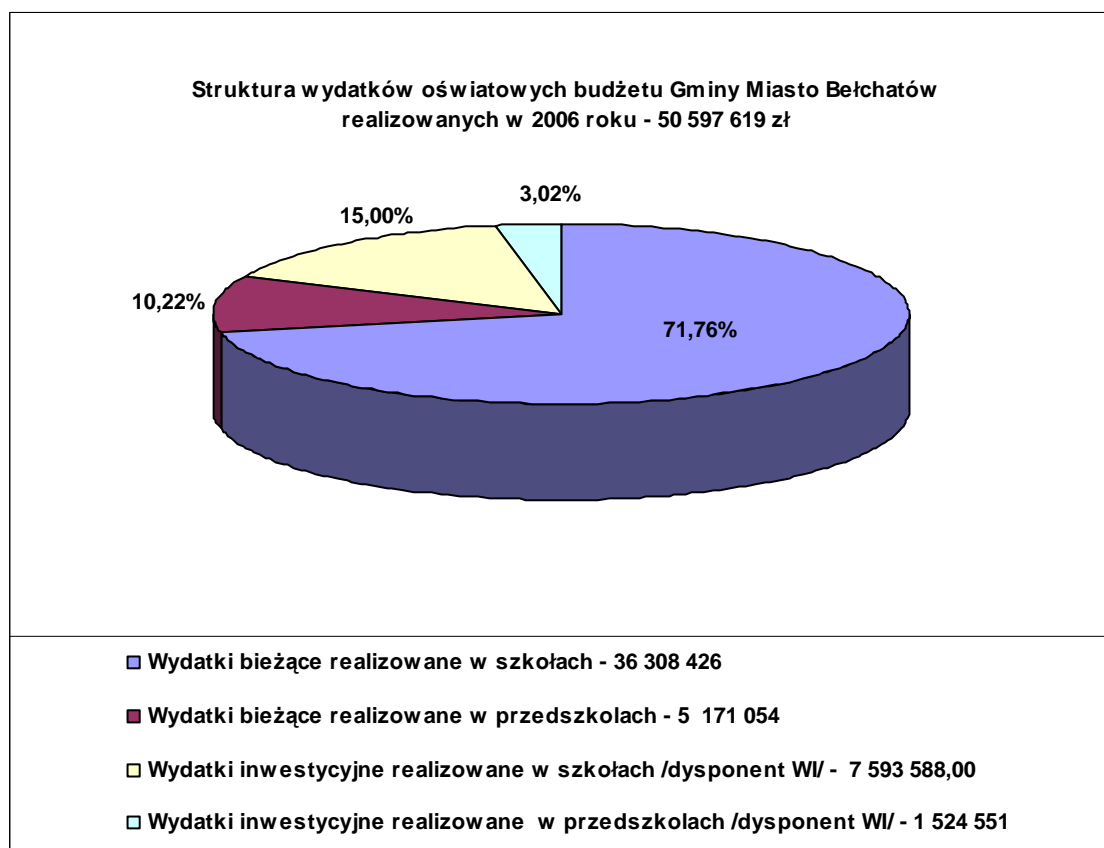
Wyszczególnienie	2004	2005	2006	2007
Wydatki Gminy Miasto Bełchatów	98.595.095,00	116.341.796,00	130.282.438,00	125.294.817,00
Wydatki w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza	39.381.286,00	45.756.405,00	50.597.619,00	45.310.857,00
Szkoły	w tym: 33.595.509,00 85,31%	w tym: 35.375.037,00 77,31%	w tym: 36.308.426,00 71,76%	w tym: 37.880.920,00 83,60%
Przedszkola	4.687.073,00 11,90%	4.961.751,00 10,84%	5.171.054,00 10,22%	5.741.729,00 12,67%
Inwestycje (w tym w 2007 r. remont SP Nr 3)	1.098.704,00 2,79%	5.419.617,00 11,85%	9.118.139,00 18,02%	1.688.208,00 3,73%
Wskaźnik procentowy udziału wydatków w dziale Oświata i wychowanie oraz Edukacyjna opieka wychowawcza w wydatkach GM Bełchatów	39,94%	39,33%	38,83%	36,16%

Graficznie strukturę wydatków oświatowych realizowanych w latach 2005, 2006 oraz 2007 obrazują Wykresy nr II. 4, nr II. 5 i nr II. 6.

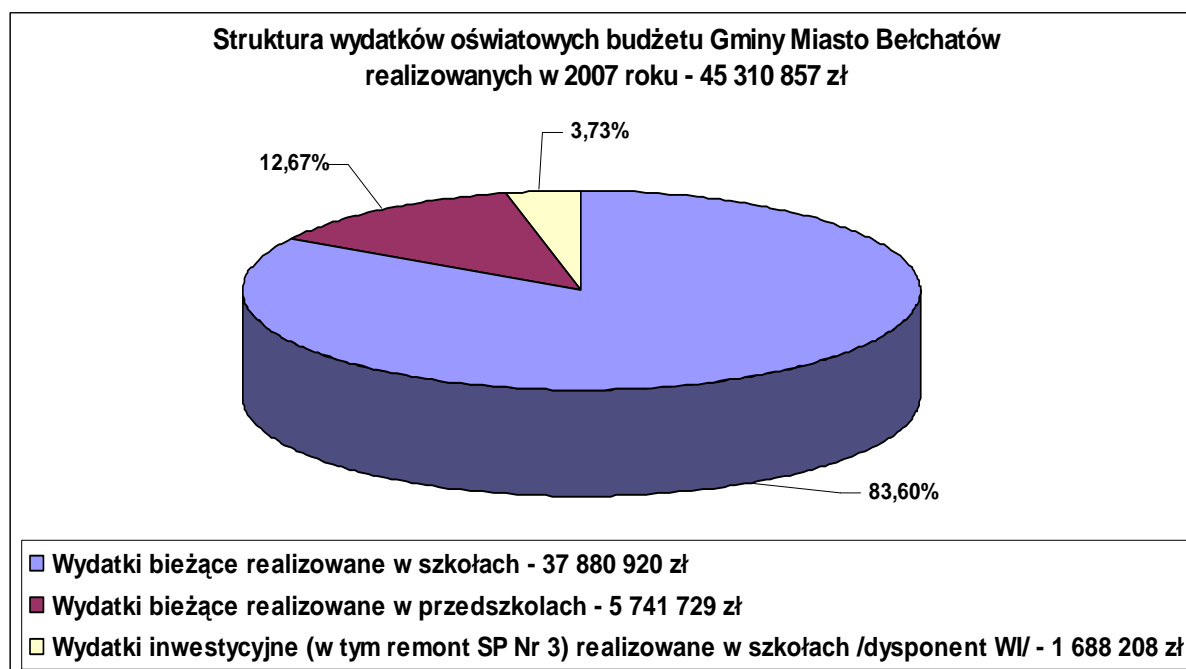
Wykres nr II. 4.

Wykres nr II. 5.

Wykres nr II. 6.

W ogólnej puli wydatków oświatowych największą ich część stanowią wydatki bieżące związane z prowadzeniem szkół. W roku 2005 wynosiły one 35.375.037,00 zł., co stanowiło 77,31% wydatków oświatowych ogółem, w roku 2006 była to kwota 36.308.426,00zł., czyli 71,76% wydatków oświatowych, zaś w 2007 roku wydatki bieżące realizowane w szkołach stanowiły kwotę 37.880.920,00 zł. to jest 83,60% wydatków oświatowych ogółem.

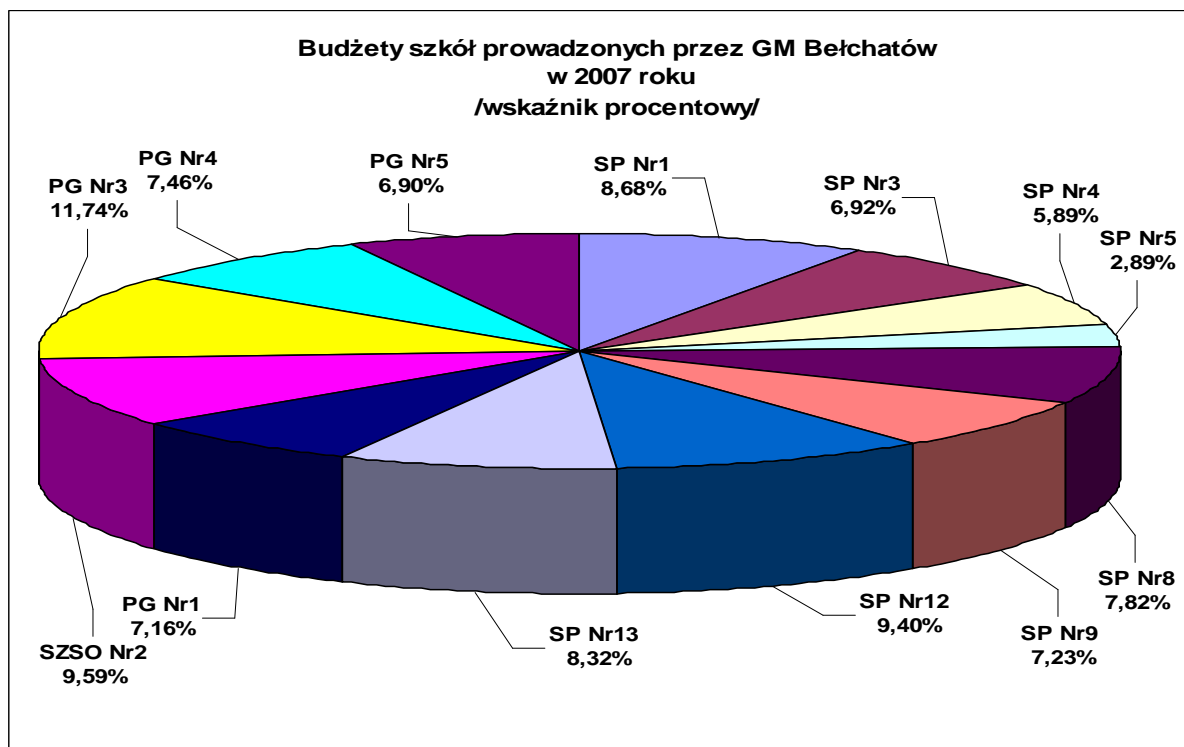
Kolejną grupę wydatków oświatowych stanowiły wydatki związane z prowadzeniem przedszkoli wynosiły one w roku 2005 - 4.961.405,00 zł. (10,84% wydatków oświatowych), w roku 2006 - 5.171.054,00 zł. (10,22% wydatków oświatowych), a w roku 2007 wynosiły 5.741.729,00 zł., czyli 12,67% ogólnej puli wydatków oświatowych.

Inwestycje realizowane w szkołach, wynosiły w roku 2005 - 5.319.879,00 zł. (11,62% wydatków oświatowych), w roku 2006 - 7.593.588,00 zł. (15% wydatków oświatowych) a w roku minionym na inwestycje w szkołach wydatkowano 1.688.208,00 zł., co daje 3,73% całkowitych wydatków oświatowych. Przy czym w kwocie 1.688.208,00 zł. uwzględniono remont łazienek szkolnych w SP Nr 3 (505.170,00 zł.).

Inwestycje realizowane w przedszkolach stanowiły w roku 2005 - 0,23% ogólnych wydatków oświatowych (99.738,00 zł.) a w roku 2006 - 3,02% (1.524.551,00 zł.). W roku 2007 nie realizowano inwestycji w przedszkolach.

Udział poszczególnych szkół w wydatkach oświatowych roku 2007 obrazuje Wykres II. 7. Widoczne jest tutaj znaczne zróżnicowanie - budżet PG Nr 3 stanowił w 2007 roku 11,74% całego budżetu, którym dysponowały szkoły /tj. 4.272.315,00 zł./, natomiast budżet SP Nr 5 stanowił 2,89% /tj. 1.051.304,00 zł./ budżetu szkół ogółem.

Wykres nr II. 7.

Znacząca część wydatków bieżących szkół to wydatki osobowe, czyli związane z wynagrodzeniami pracowników pedagogicznych i administracyjno-obługowych wraz z pochodnymi, wzrostem wynagrodzeń w związku z awansem zawodowym, nagrodami jubileuszowymi, odprawami emerytalnymi, urlopami dla poratowania zdrowia, stanami nieczynnymi. Wydatki osobowe obejmują około 90% wydatków bieżących szkół. W roku 2005 wydatki osobowe wynosiły 30.963.585,00zł., co stanowiło 90,03%, w roku 2006 – 31.520.713,00 zł. tj. 90,35% budżetu szkół, a w roku ubiegłym wydatki osobowe realizowane w szkołach stanowiły 91,41%, co stanowi 33.316.483,00 zł. Warto przy tym przypomnieć, iż jak wykazano w *Załączniku nr II. 1.* subwencja oświatowa w tym okresie wynosiła: w roku 2005 - 25.169.933,00 zł., w roku 2006 - 25.146.111,00 zł., a w roku 2007 26.676.169,00 zł. Nie pokrywała więc nawet realizowanych w wymienionych latach w szkołach wydatków osobowych.

W roku 2006 wynagrodzenia nauczycieli z pochodnymi pochłonęły 26.304.157,00 zł., (w kwocie tej środki finansowe w wysokości 663.028,00 zł. przeznaczono na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi nauczycieli pracujących w klasach „0” w szkołach podstawowych - finansowane w całości z dochodów budżetu miasta). Tak więc do subwencji oświatowej w wysokości 25.146.111,00 zł. - budżet miasta „dołożył” w 2006 roku kwotę 495.018,00 zł. tylko na wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych, gimnazjach i III LO z pochodnymi. Pozostałe grupy wydatków w zakresie realizowanych przez szkoły wydatków bieżących w całości sfinansowano z budżetu miasta.

Jeszcze gorzej przedstawia się sytuacja w 2007 roku gdzie wynagrodzenia nauczycieli z pochodnymi pochłonęły 28.635.700,00 zł. (w kwocie tej środki finansowe w wysokości 721.643,00 zł. przeznaczono na wynagrodzenia osobowe wraz z pochodnymi nauczycieli pracujących w klasach „0” w szkołach podstawowych). Tak więc do subwencji oświatowej w wysokości 26.676.169,00 zł. - budżet miasta „dołożył” 1.237.888,00 zł. tylko na wynagrodzenie nauczycieli zatrudnionych w szkołach podstawowych, gimnazjach i III LO z pochodnymi. Pozostałe grupy wydatków w zakresie realizowanych przez szkoły wydatków bieżących w całości sfinansowano z budżetu miasta.

Obok wydatków osobowych realizowane są wydatki rzeczowe stanowiące ok. 10% budżetów szkół. W przeważającej części przeznaczone są na utrzymanie budynków tj. opłaty za energię cieplną, elektryczną, wodę, gaz, w Szkole Podstawowej Nr 5 - zakup oleju opałowego. Ponadto w ramach wydatków rzeczowych dokonywane są w szkołach remonty bieżące, naprawy i modernizacje, zakupy materiałów, pomocy dydaktycznych itp.

W ślad za rosnącymi kosztami zadań oświatowych oraz niekorzystną sytuacją demograficzną z roku na rok rośnie koszt utrzymania ucznia w bełchatowskich szkołach. Analizując dynamikę wzrostu kosztów utrzymania ucznia w szkołach w kolejnych latach (od 2001 roku) zauważyć można, iż od roku 2003 ma miejsce proces wzrostu tychże kosztów w stosunku do roku poprzedniego. Waha się od 8,26% w roku 2004 (w stosunku do kosztów utrzymania ucznia w roku 2003), do 12,61% w roku 2007 (w stosunku do kosztów utrzymania ucznia w roku 2006).

W tym samym czasie subwencja oświatowa wykazywała znacznie mniejszą dynamikę wzrostową w przeliczeniu na jednego ucznia. Wzrost kwoty subwencji na 1 ucznia w stosunku do roku poprzedniego najwyższy był w 2007 roku (14,85%), najniższy natomiast wzrost kwoty subwencji w stosunku do roku poprzedniego, miał miejsce w 2005 i wynosił 0,83% (w stosunku do roku 2004).

Na podstawie planu w zakresie wydatków oświatowych przewidzianych w 2008 roku oraz liczby uczniów, uczących się w tym okresie w bełchatowskich szkołach można ocenić, iż koszt ucznia będzie nadal wzrastał niewspółmiernie do wzrostu subwencji oświatowej.

Jednakże biorąc pod uwagę dane demograficzne wskazujące na nieco mniejszy niż w latach ubiegłych spadek liczby uczniów szacuje się iż, całkowity koszt utrzymania 1 ucznia w 2008 roku stanowić będzie kwotę ok. 5.650,00 zł. (ok. 12% wzrost w stosunku do roku 2007) natomiast subwencja w przeliczeniu na 1 ucznia wyniesie ok. 4.260,00 zł. (ok. 17% wzrost w stosunku do subwencji z roku 2007) Różnica stanowiąca udział budżetu miasta w finansowaniu 1 ucznia to kwota ok. 1.390,00 zł., którą „budżet miasta dołoży” do każdego ucznia w 2008 roku (ok. 25% udział budżetu miasta w finansowaniu 1 ucznia).

Dla zobrazowania tej problematyki, poniżej przedstawiono tabelaryczne zestawienie obejmujące całkowity koszt utrzymania 1 ucznia oraz wysokość subwencji oświatowej w przeliczeniu na 1 ucznia od 2001 roku do 2007 roku w zakresie wydatków oświatowych realizowanych w szkołach, dla których Gmina Miasto Bełchatów jest organem prowadzącym.

**Koszt utrzymania 1 ucznia w latach 2001-2007
w szkołach prowadzonych przez GM Bełchatów
wraz ze wskaźnikiem wzrostu tychże wydatków**

Tabela nr II. 4

Wyszczególnienie	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007
Całkowity koszt utrzymania 1 ucznia	2.821,00	2.837,00	3.282,00	3.553,00	3.995,00	4.400,00	4.955,00
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego	-	0,56%	11,68%	8,26%	12,44%	10,14%	12,61%
Subwencja oświatowa w przeliczeniu na 1 ucznia	2.512,00	2.417,00	2.782,00	2.900,00	2.924,00	3.157,00	3.626,00
Wzrost w stosunku do roku poprzedniego	-	3,90%	15,10%	4,24%	0,83%	7,97%	14,85%
Udział budżetu miasta w finansowaniu 1 ucznia	309,00	420,00	500,00	653,00	1.071,00	1.243,00	1.329,00
	10,95%	14,80%	15,23%	18,38%	26,81%	28,25%	26,82%

Na podstawie przeprowadzonej analizy kosztu kształcenia ucznia w poszczególnych szkołach, należy wskazać na istniejące znaczne dysproporcje pomiędzy jednostkami. Wpływ na to ma przede wszystkim czynnik demograficzny. Wzrost kosztów dotyczy również tych placówek, gdzie występują urlopy dla poratowania zdrowia, odprawy emerytalne, nauczanie indywidualne, bądź też nauczyciele podnoszą swój stopień awansu zawodowego.

Planując budżet oświaty na 2008 rok w szkołach uwzględniono 18 urlopów dla poratowania zdrowia (w tym: SP Nr 4 - 1, SP Nr 8 - 1, SP Nr 9 - 2 urlopy; SP Nr 12 - 2 urlopy, SP Nr 13 - 2 urlopy, PG Nr 1 - 1 urlop, PG Nr 3 - 6 urlopów, PG Nr 4 - 2 urlopy, PG Nr 5 - 1 urlop), 11 zasiłków na zagospodarowanie, 21 odpraw emerytalnych dla pracowników pedagogicznych i 6 odpraw dla pracowników niepedagogicznych, 4 stany nieczynne, nagrody jubileuszowe dla 72 pracowników pedagogicznych i 34 pracowników niepedagogicznych. Ponadto zaplanowano zwiększenie wynagrodzeń dla nauczycieli, którzy podniosą stopień awansu zawodowego: 15 nauczycieli z nauczyciela stażysty na nauczyciela kontraktowego, 4 nauczycieli z nauczyciela kontraktowego na nauczyciela mianowanego i 44 nauczycieli z nauczyciela mianowanego na nauczyciela dyplomowanego. Wymienione zadania oszacowano na kwotę ok. 1,5 mln zł.

Przy czym należy podkreślić, iż obecnie, już w trakcie roku budżetowego dyrektorzy szkół zgłaszają dalsze zmiany danych. Dotyczy to w szczególności odpraw emerytalnych i urlopów dla poratowania zdrowia.

Wszystkie szkoły za wyjątkiem SP Nr 1 i PG Nr 1 /gdzie stołówkę prowadzi agent/ prowadzą również stołówki szkolne, w których zatrudnionych jest 27 osób. Wynagrodzenia tychże pracowników w 2008 roku zaplanowano na kwotę 719.887,00 zł. Przy czym, aby określić całkowity koszt prowadzenia stołówek szkolnych należałoby do wydatków osobowych doliczyć wydatki na media oraz utrzymanie zaplecza kuchennego (zakup i naprawa sprzętu kuchennego). Biorąc powyższe pod uwagę całkowity koszt prowadzenia stołówek w skali rocznej należy oszacować na ok. 1 mln zł.

Pamiętać też należy, iż pomimo spadku liczby uczniów, baza szkolna nie ulega zmianom.

Wymaga to ponoszenia takich kosztów rzeczowych i osobowych (wynagrodzenie pracowników obsługi) jak w przypadku pełnego „obłożenia” szkół.

Do szkół, w których „uczeń jest najdroższy” zaliczyć należy niewątpliwie Szkołę Podstawową Nr 12, Szkołę Podstawową Nr 13 oraz Publiczne Gimnazjum Nr 3. Obserwuje się również w Szkole Podstawowej Nr 8 większy niż w pozostałych placówkach wzrost kosztów ucznia w 2007 roku w stosunku do roku poprzedniego.

Oprócz czynnika demograficznego, w Szkole Podstawowej Nr 12 na taki stan faktyczny, wpływ ma obciążenie jakie szkoła ponosi w związku z wypłatą odpraw emerytalnych z art. 20 i art. 88 ustawy KN (odprawy 9 miesięczne) oraz urlopów dla poratowania zdrowia. W roku 2006 szkoła wypłaciła dwie odprawy z art. 20 i art. 88 KN, jedną odprawę dla pracownika obsługi, pięciu nauczycieli przebywało na urlopie dla poratowania zdrowia. Ponadto jeden nauczyciel przebywał w stanie nieczynnym a w roku 2007 „przeszedł na emeryturę”, otrzymał świadczenie emerytalne i należny ekwiwalent urlopowy za 8 tygodni. W 2007 wypłacono cztery odprawy emerytalne z art. 20 i art. 88 KN oraz cztery odprawy z art. 88 (3 miesięczne). Również znaczące obciążenie dla budżetu Szkoły stanowiła wypłata w 2007 roku nagród jubileuszowych dla pracowników administracji i obsługi. Ponadto należy podkreślić, iż szkoła prowadzi stołówkę szkolną, z której korzystają również uczniowie Publicznego Gimnazjum Nr 4. Należy przy tym zaznaczyć, iż obecnie na urlopiach dla poratowania zdrowia przebywa dwóch nauczycieli. Od września 2008 roku zgodnie z projektem arkusza organizacyjnego dwóch nauczycieli przeniesionych zostanie w stan nieczynny (nie ma dla nich pracy). Planuje się również wypłatę trzech odpraw z art. 20 i art. 88 KN. W SP Nr 12 zatrudniony jest również pracownik związku zawodowego ZNP.

Dla zobrazowania wysokości nakładów finansowych ponoszonych w związku z powyższymi zadaniami, należy podkreślić iż wynagrodzenie jednego nauczyciela dyplomowanego przebywającego na urlopie dla poratowania zdrowia kształtuje się na poziomie 39.000,00 zł. (w skali roku - z pochodnymi). Nauczyciel taki pobiera bowiem wynagrodzenie zasadnicze oraz dodatek stażowy. Natomiast nauczyciel przebywający w stanie nieczynnym otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze (bez dodatku stażowego). Kwota odprawy emerytalnej dla nauczyciela dyplomowanego „przechodzącego” na emeryturę z art. 20 i art. 88 KN kształtuje się na poziomie ok. 20.000,00 zł. - 24.000,00 zł.

W Szkole Podstawowej Nr 13 w 2006 roku sześciu nauczycieli przebywało na urlopiach dla poratowania zdrowia. W 2007 roku pięciu nauczycieli przebywało na urlopiach dla poratowania zdrowia, wypłacono dwie odprawy emerytalne dla nauczycieli z art. 20 i art. 88 oraz trzy odprawy dla obsługi. W szkole tej zatrudniony jest również doradca metodyczny z zakresu nauczania zintegrowanego oraz pracownik związku zawodowego NSZZ „Solidarność” Pracowników Oświaty i Wychowania. Ponadto Szkoła prowadzi stołówkę szkolną, z której korzystają również uczniowie Publicznego Gimnazjum Nr 5.

Kolejną szkołą, w której koszt utrzymania ucznia jest znaczący jest Publiczne Gimnazjum Nr 3. W 2006 roku wypłacono tutaj pięć odpraw z art. 20 i 88 KN, jedną odprawę emerytalną dla pracownika obsługi, dwie osoby przebywały na urlopie dla poratowania zdrowia do czerwca 2006, a jedna od września 2006. W 2007 roku wypłacono natomiast dwie odprawy emerytalne z art. 20 i art. 88 jedną odprawę emerytalną dla pracownika obsługi oraz cztery osoby przebywały na urlopie dla poratowania zdrowia.

Ponadto wpływ na wzrost kosztów utrzymania ucznia w tej szkole mają w głównej mierze wydatki przeznaczone na utrzymanie budynku. Powierzchnia tej szkoły to 11.737 mkw. Utrzymanie takiego budynku wymaga posiadania odpowiedniego zaplecza administracyjno-obsługowego. Szkoła zatrudnia dwadzieścia sprzątaczek, dwie woźne, dwóch konserwatorów, trzy kucharki i sześciu pracowników administracji. Na tle innych szkół, gdzie powierzchnia użytkowa waha się od 1.422 m kw - w SP Nr 5, 4.120 m kw.- w SP Nr 9, czy tak jak w przypadku szkół zajmujących jeden budynek SP Nr 1 i PG Nr 1 - 9.372 m kw., SP Nr 13 i PG Nr 5 -11.016 m kw., SP Nr 12 i PG Nr 4 - 10.378 m kw. Publiczne Gimnazjum Nr 3 ponosi największe koszty związane z budynkiem.

Ponadto podkreślić należy, iż w każdej z tych szkół znaczący wpływ na wzrost kosztów utrzymania ucznia miał również przebieg awansów zawodowych nauczycieli.

Jak już wcześniej wykazano koszt ucznia w poszczególnych szkołach wykazuje znaczne dysproporcje. Przekłada się to, co oczywiste na różnice w udziale środków budżetu miasta w finansowaniu kosztów utrzymania 1 ucznia.

Najmniejszy udział w kosztach utrzymania ucznia GM Bełchatów ponosi w Szkole Podstawowej Nr 1 – 12% w roku 2005, 14% w roku 2006, a w roku 2007 11% /do subwencji/. Również o wiele mniej, w porównaniu z innymi szkołami budżet miasta partycypuje w kosztach utrzymania ucznia w SP Nr 3 - w roku 2005 i 2006 był to wskaźnik – 17%, a w roku 2007 15% /do subwencji/. Podobna sytuacja ma miejsce w odniesieniu do SZSO Nr 2 - w 2005 r. „dołożono” w tej szkole do subwencji w 2005 - 17%, w roku 2006 - 19% a w roku minionym wskaźnik ten nieco wzrósł (znaczne obciążenie budżetu z tytułu nauczania indywidualnego) i wynosił 24%. Wśród przyczyn takiego stanu rzeczy wymienić należałoby przede wszystkim czynnik demograficzny. Bowiem w wymienionych szkołach nie zanotowano znaczącego spadku liczby uczniów. Znaczenie ma tutaj również liczebność klas. Ponadto zauważyć należy, iż budżet SP Nr 1 (oraz PG Nr 1) nie jest obciążony prowadzeniem stołówki szkolnej. Również w wymienionych powyżej szkołach rzadziej, niż w pozostałych występują urlopy dla poratowania zdrowia, czy stany nieczynne.

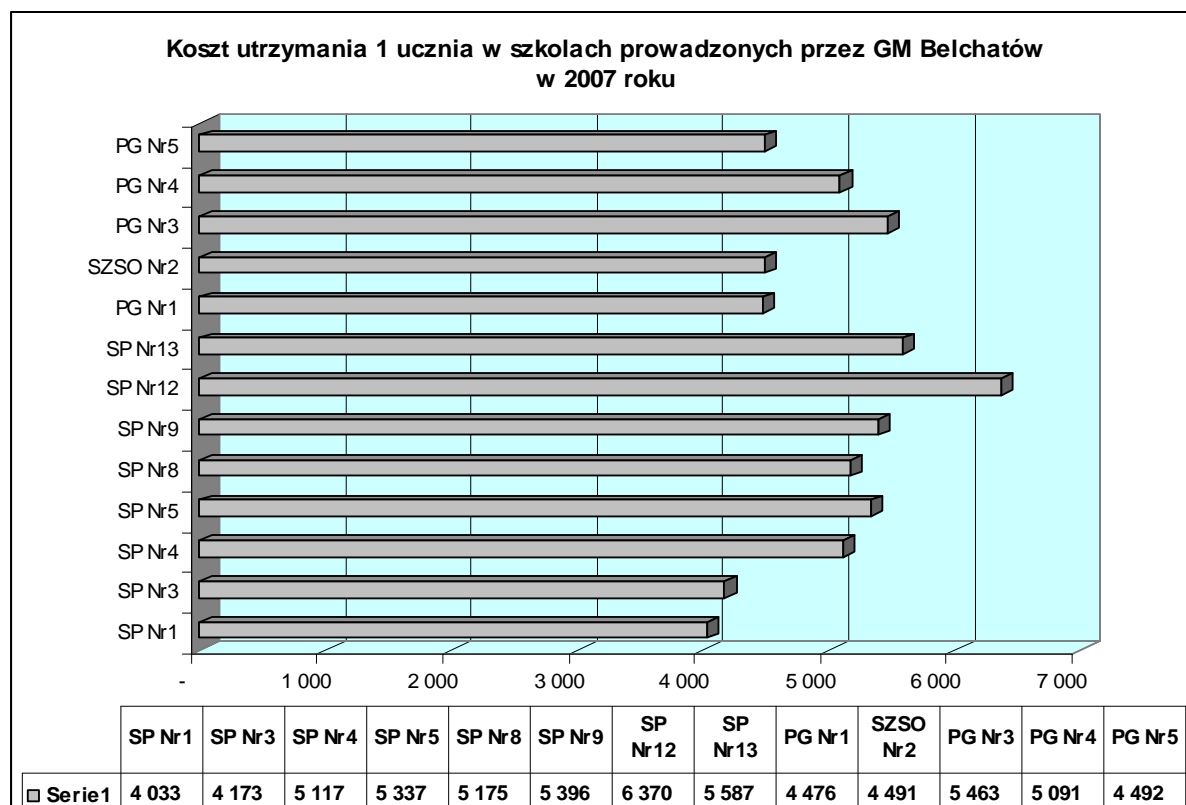
Do szkół, w których w koszcie utrzymania 1 ucznia budżet miasta stanowi znaczny udział należy SP Nr 12 – w 2005 roku budżet miasta „dołożył” do 1 ucznia w tej szkole 40% a w 2006 roku – 43%, a w roku 2007 – 76%. Nieco mniej, ale również w znacznym stopniu budżet partycypuje w finansowaniu ucznia w SP Nr 13 – w 2005 roku – 37%, w 2006 roku – 36% a w 2007 roku – 54% oraz w PG Nr 3 – w 2005 roku 33%, w 2006 roku – 37% zaś w ubiegłym roku – 51%.

Jak już wspomniano w 2007 roku również w Szkole Podstawowej Nr 8 zauważalny jest większy niż w pozostałych placówkach wzrost kosztów ucznia w stosunku do roku poprzedniego (43%). Wpływ na taki stan miało wypłacenie 4 odpraw emerytalnych dla nauczycieli z art. 20 i art. 88 KN, finansowanie 1 urlopu dla poratowania zdrowia oraz przeprowadzenie remontu korytarza i szatni (koszt remontu 80.000,00 zł.). Ponadto SP Nr 8 prowadzi klasy integracyjne. Podkreślić przy tym należy, iż w kalkulacji kosztów utrzymania 1 ucznia wzięto pod uwagę wszystkie wydatki ponoszone przez szkołę w danym roku budżetowym, w tym również wydatki ponoszone na remonty bieżące.

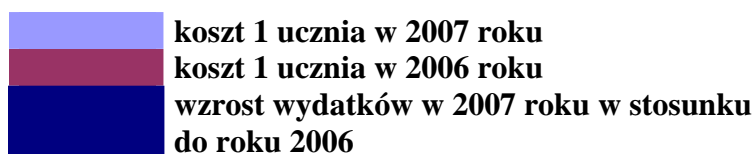
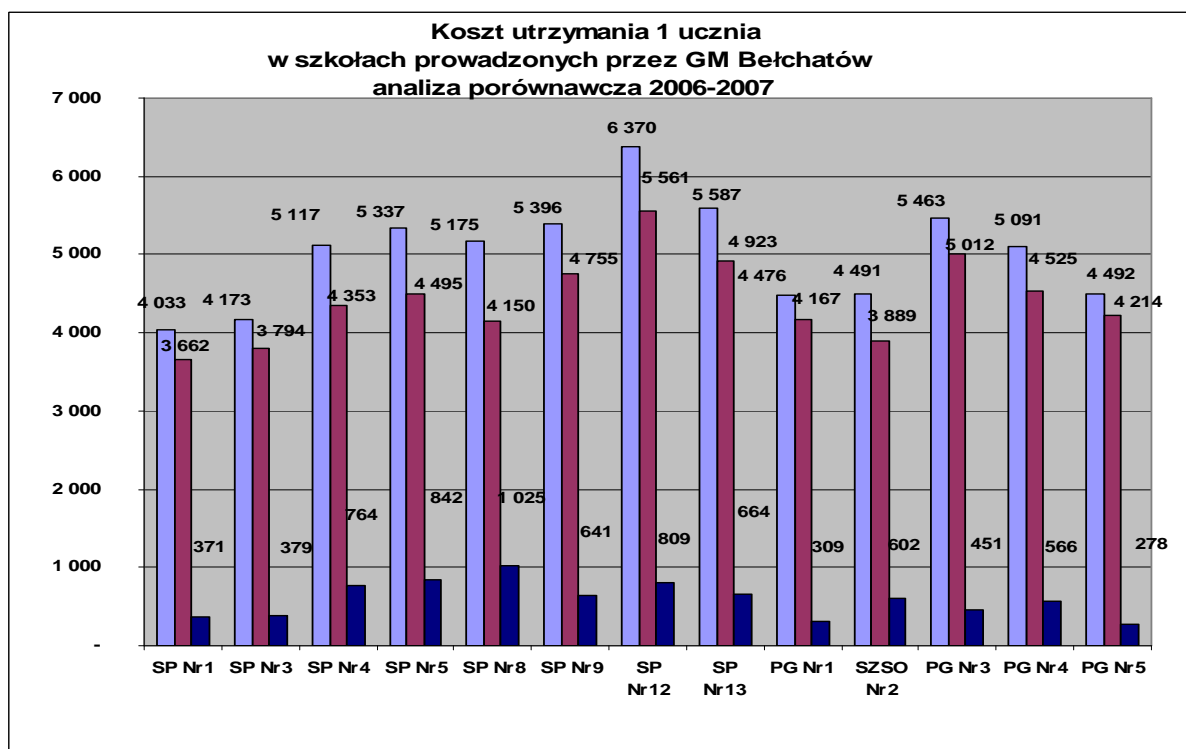
Dla zobrazowania powyższej analizy kosztów utrzymania ucznia poniżej przedstawiono Wykres nr II. 8. wskazujący na koszt utrzymania ucznia w bełchatowskich szkołach w 2007 roku. Wykres nr II. 9. obrazujący analizę porównawczą kosztu utrzymania 1 ucznia w latach 2006-2007, z wyodrębnieniem różnicy w stosunku do roku poprzedniego. Oraz Wykres nr II. 10., który z kolei przedstawia koszt utrzymania ucznia w latach 2004 – 2007.

Przedstawiono również omawianą powyżej, analizę obrazującą procentowy udział środków GM Bełchatów w finansowaniu utrzymania 1 ucznia w bełchatowskich szkołach w latach 2006-2007 /Wykres nr II. 11./.

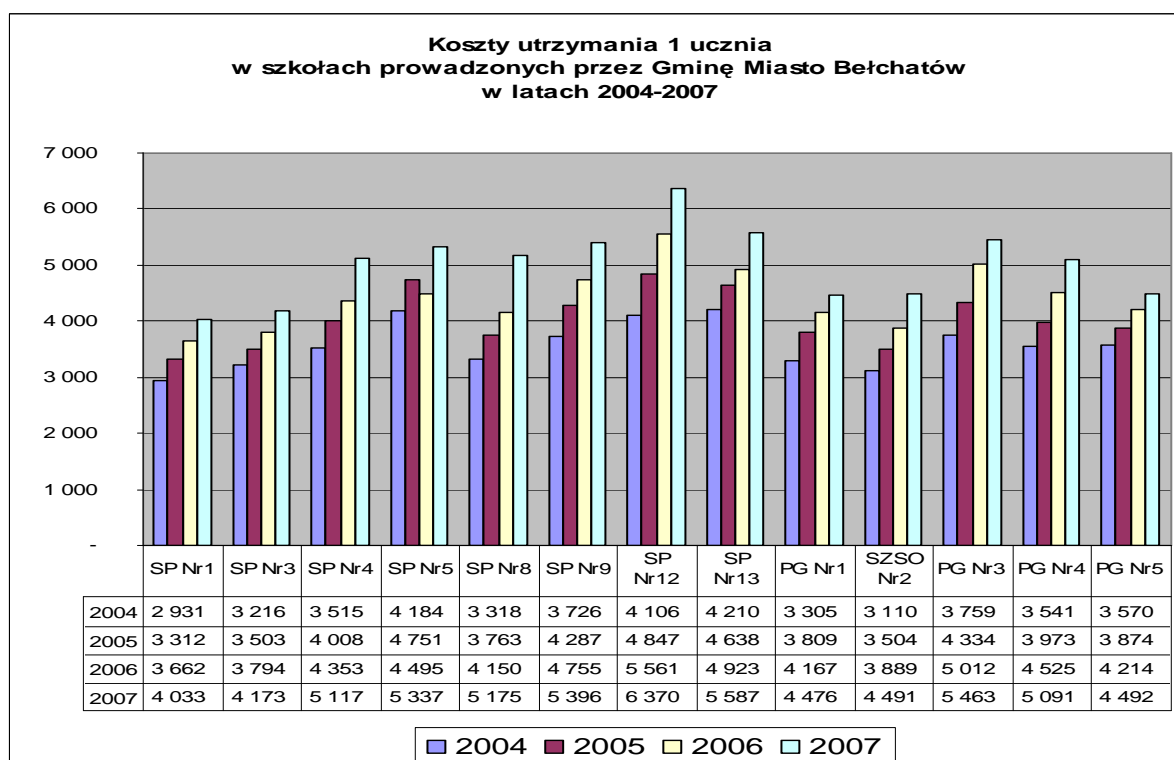
Wykres nr II. 8.

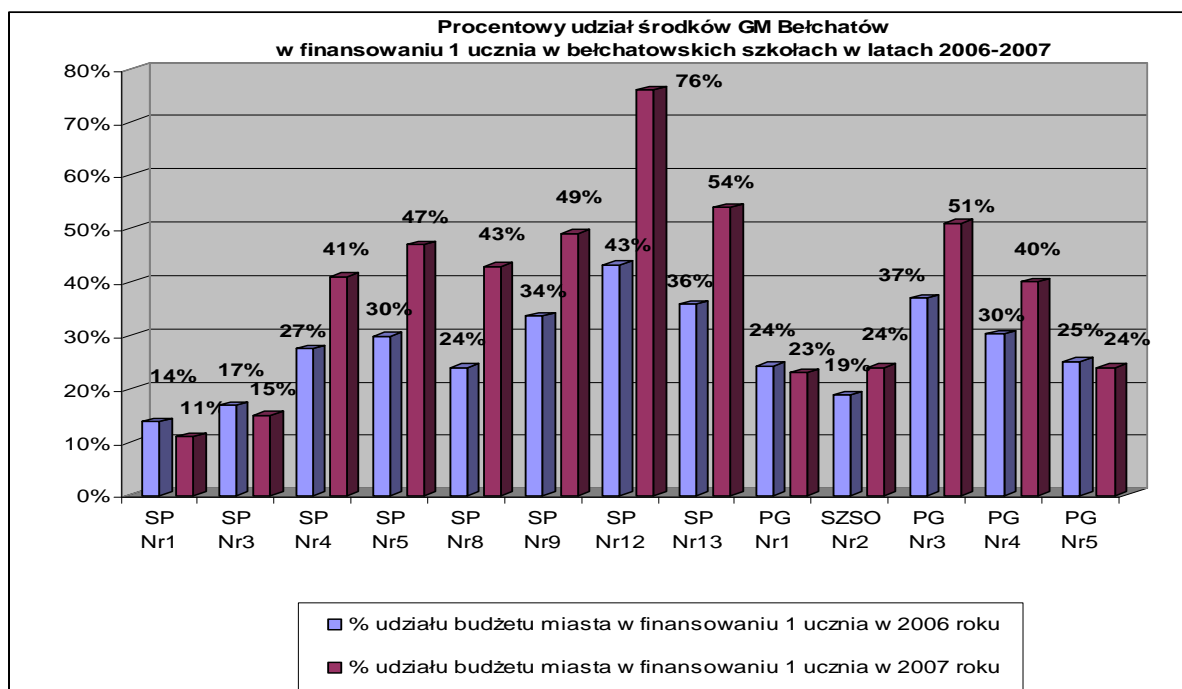
Wykres nr II. 9.

Wykres nr II. 10.

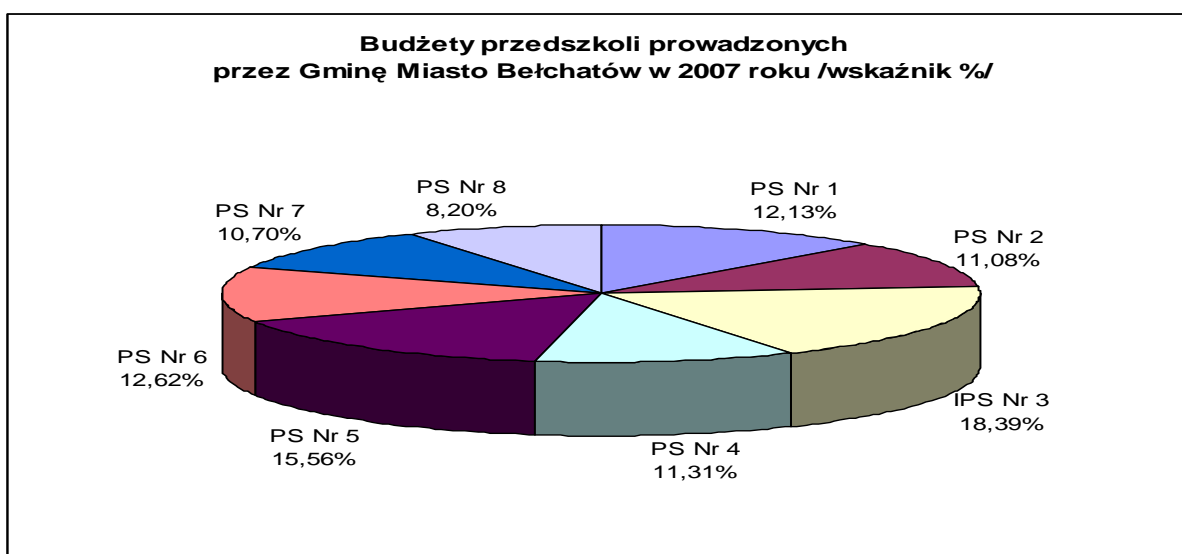
Wykres nr II. 11.

Budżet przedszkoli stanowi około 10 -12 % wydatków oświatowych ponoszonych przez GMB w latach 2004-2007. Prognozowany wzrost wydatków w 2008 roku do 14% wiąże się z wzrostem wynagrodzeń nauczycieli oraz planowanym remontem placu zabaw w Przedszkolu Samorządowym Nr 4 a także utworzeniem placu zabaw obok Przedszkola Samorządowego Nr 6

Strukturę procentową budżetów poszczególnych przedszkoli w 2007 roku obrazuje Wykres II. 12. Największy budżet w 2007 roku, jak i w latach poprzednich, posiadało Integracyjne Przedszkole Samorządowe Nr 3 - 18,39% ogólnych środków przeznaczonych na przedszkola /1.064.967,00 zł/ najmniejszy budżet - to budżet Przedszkola Samorządowego Nr 8 - 8,20% /475.160,00zł./.

Wykres nr II. 12.

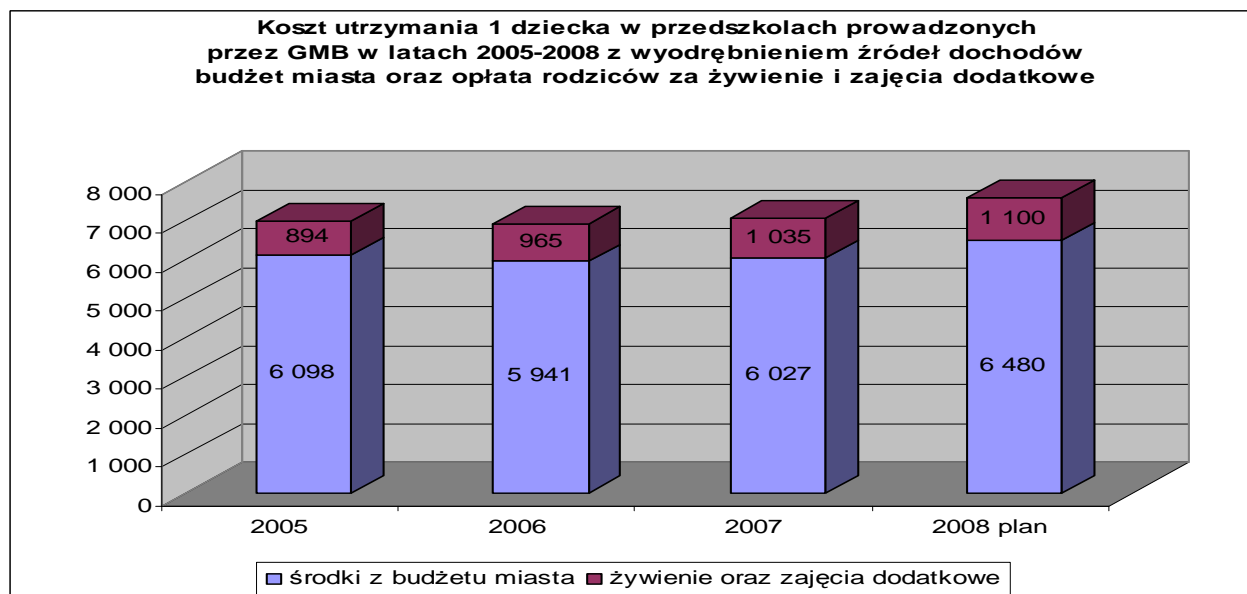

W przedszkolach, podobnie jak w szkołach, realizowane są wydatki osobowe i rzeczowe. W roku 2006 wydatki osobowe realizowane w przedszkolach stanowiły 85,89% całego budżetu przedszkoli, a wydatki rzeczowe 14,11%.

W roku 2007 wydatki osobowe obejmowały 84,60%, a wydatki rzeczowe 15,40 % ogólnych wydatków realizowanych w przedszkolach.

Poniżej przedstawiono roczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolach w latach 2005-2008 z wyodrębnieniem źródeł finansowania tj. budżetu miasta oraz wpłat rodziców tytułem żywienia i zajęć dodatkowych..

Wykres nr II. 13.

Dochodem budżetu miasta z tytułu prowadzenia przedszkoli jest opłata stała rodziców, która zasila budżet miasta w wysokości przedstawionej jak poniżej /Tabela nr II. 5./

W 2007 roku z tego tytułu do budżetu miasta wpłynęła kwota 1.050.410,00 zł. Najmniejszy wpływ nastąpił tytułem opłaty stałej PS Nr 8 / 68.879,00 zł/ oraz IPS Nr 3 /100.831,58 zł/. Wynika to z faktu, iż w tych przedszkolach dzieci korzystają z pięciogodzinnej opieki przedszkolnej.

Koszt utrzymania 1 dziecka w latach 2005-2008 w przedszkolach prowadzonych przez Gminę Miasto Bełchatów z wyodrębnieniem opłaty stałej

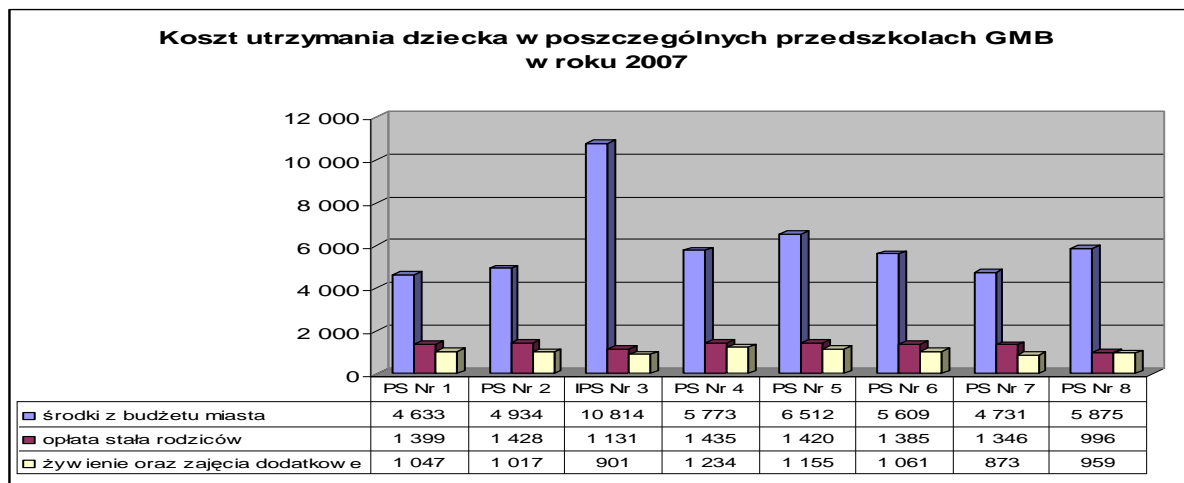
Tabela nr II. 5

Wyszczególnienie	2005	2006	2007	2008 plan
Środki z budżetu miasta	6.098,00	5.941,00	6 027,00	6.480,00
Żywienie oraz zajęcia dodatkowe	894,00	965,00	1.035,00	1.100,00
Całkowity koszt utrzymania dziecka w przedszkolu	6.922,00	6.906,00	7.062,00	7.580,00
Wzrost kosztów utrzymania 1 dziecka w stosunku do roku poprzedniego	-	-16,00	+156,00 2,21%	+512,00 6,84%
Opłata stała rodziców	1.156,00	1.226,00	1.335,00	1.316,00

Jak wynika z powyższych danych koszt utrzymania dziecka w przedszkolach wzrósł w roku 2007 w stosunku do roku 2006 o 2,21%, zaś w roku 2008 planuje się jego wzrost o 6,84%. Tak jak wcześniej wspomniano większy koszt utrzymania dziecka w przedszkolu planowany w 2008 roku w znacznej mierze wynika z większego niż w latach ubiegłych wzrostu wynagrodzeń nauczycieli.

Poniżej przedstawiono koszt utrzymania dziecka w poszczególnych przedszkolach w roku 2007 z wyodrębnieniem źródeł finansowania tj. budżetu miasta oraz żywienia i zajęć dodatkowych wraz z opłatą stałą rodziców, która stanowi dochód GM Bełchatów.

Wykres nr II. 14.

Ze względu na charakter Integracyjnego Przedszkola Samorządowego Nr 3 koszt utrzymania dziecka jest tu znacznie wyższy od pozostałych przedszkoli. Jest to bowiem Przedszkole Integracyjne, w konsekwencji czego zwiększone jest zatrudnienie nauczycieli oraz personelu obsługowego (15 nauczycieli, 11 pracowników administracyjno-obsługowych na 5 oddziałów przedszkolnych). Oprócz tego Przedszkole to zatrudnia w formie umowy – zlecenia specjalistów z zakresu: logopedii, pedagogiki i rehabilitacji. Nieznacznie wyższy od pozostałych jest również koszt utrzymania dziecka w Przedszkolu Samorządowym Nr 5, wynikający z faktu zatrudniania w tej placówce 4 pracowników komórki finansowo-księgowej obsługi przedszkoli.

III. Podsumowanie

Realizacja potrzeb z zakresu edukacji publicznej to jedno z najważniejszych zadań stojących przed każdą wspólnotą samorządową. W przypadku tak młodego miasta jak Bełchatów zadanie to jest szczególnie ważne.

Potwierdzenie tego stanowiska znajdujemy w „Strategii Rozwoju Miasta Bełchatowa na lata 2004 – 2012”, gdzie wśród celów głównych, służących realizacji celu strategicznego „II. Wysoka jakość życia w Bełchatowie” jako czwarty wymieniany jest cel „Wysoka jakość kształcenia na wszystkich poziomach edukacji”.

Informacje zwarte w „Raporcie” jednoznacznie wskazują, że działania służące osiągnięciu celów określonych w Strategii realizowane są na wysokim poziomie, choć niewątpliwie przy dużym, przede wszystkim finansowym, zaangażowaniu Gminy.

Atutami w realizacji nauczania, wychowania i opieki dzieci i młodzieży Bełchatowa są:

1. Równomiernie rozmieszczona na terenie miasta sieć szkół i przedszkoli.
2. Wykwalifikowana, doświadczona, systematycznie doskonaląca swe umiejętności kadra pedagogiczna, gwarantująca wysokie osiągnięcia uczniów w sprawdzianach po szkole podstawowej, egzaminach gimnazjalnych oraz konkursach i olimpiadach przedmiotowych.
3. Innowacje pedagogiczne służące uatrakcyjnieniu oferty edukacyjnej szkół i przedszkoli.
4. Małoliczne oddziały w szkołach.
5. Zapewnienie dostępu do Internetu uczniom szkół Gminy Miasto Bełchatów poprzez pracownie komputerowe i centra multimedialne w bibliotekach.

Problemami w realizacji ww. zadania są:

1. Wysoki koszt kształcenia ucznia w szkołach gminnych w stosunku do subwencji oświatowej.
2. Wysoki koszt utrzymania dziecka w przedszkolu.
3. Stan techniczny budynków szkół i przedszkoli wymagający remontów.
4. Niepełne dostosowanie bazy lokalowej do potrzeb uczniów niepełnosprawnych ruchowo.
5. Brak standardów zatrudnienia.

Ustawą z dnia 15 lipca 2004 r. o zmianie ustawy Karta Nauczyciela oraz zmianie niektórych innych ustaw uchylony został art. 30 ust. 9, który brzmiał:

„ 30.9. Minister właściwy do spraw oświaty i wychowania, po zasięgnięciu opinii Strony Samorządowej Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego, w porozumieniu z zainteresowanymi ministrami, określi, w drodze rozporządzenia, standardy zatrudnienia nauczycieli, biorąc pod uwagę w szczególności liczbę nauczycieli na oddział, liczbę uczniów w oddziale oraz liczbę obowiązkowych zajęć dla uczniów i wychowanków w poszczególnych typach i rodzajach szkół”.

Zagrożenie dla osiągnięcia wysokiej jakości kształcenia stwarza:

1. Zmienna liczba uczniów i wychowanków.
2. Wzrost liczby uczniów nauczanych indywidualnie.
3. Malejąca, w szkołach, liczebność oddziałów.
4. Malejąca realnie subwencja oświatowa.
5. Rosnące zaangażowanie Gminy w utrzymanie szkół i przedszkoli.
6. Niepełne wykorzystanie bazy lokalowej szkół.
7. Uregulowania zawarte w Karcie Nauczyciela w postaci przywilejów takich, jak np. urlop dla poratowania zdrowia.
8. Brak stabilnych przepisów m.in. emerytalnych.

Rosnące zainteresowanie rodziców wysokim poziomem kształcenia dziecka, ciągle zainteresowanie nauczycieli zdobywaniem nowych umiejętności, podejmowane przez szkoły próby zatrudniania wolontariuszy oraz pozyskiwania środków zewnętrznych, działania dyrektorów związane z wynajmem pomieszczeń szkolnych to niewątpliwie czynniki zwiększające szanse realizacji przedmiotowego zadania.

Wykorzystując atuty i szanse związane z funkcjonowaniem szkół i przedszkoli, uwzględniając problemy i zagrożenia jakie pojawiają się przy realizacji zadań z zakresu edukacji publicznej, w dążeniu do osiągnięcia celów wyznaczonych w Strategii pamiętać należy, iż podstawowym parametrem, od którego zależy wysokość otrzymanej przez samorząd subwencji oświatowej jest liczba uczniów, czyli w obecnym stanie prawnym – liczba dzieci w wieku od 7. do 18. roku życia.

Wzrost liczby dzieci w wieku przedszkolnym, z którym mamy do czynienia obecnie, nie spowoduje od zaraz wzrostu subwencji oświatowej. Stanie się natomiast, ze względu na fakt finansowania opieki przedszkolnej w całości z dochodów własnych gminy, źródłem większych wydatków na utrzymanie przedszkoli. Obniżenie tych wydatków mogłoby nastąpić poprzez zwiększenie dochodów gminy z tytułu odpłatności za pobyt dziecka w przedszkolu.

Odpłatność ta uchwałą Nr 9/II/96 Rady Miejskiej w Bełchatowie z dnia 14 lutego 1996 roku ustalona została na poziomie: 15 % najniższego wynagrodzenia pracowniczego ustalonego przez MPiPS – opłata stała i 0,6% najniższego wynagrodzenia pracowniczego ustalonego przez MPiPS – dzienna stawka żywieniowa. Uchwałą Nr 9/II/2000 Rada Miejska w Bełchatowie w dniu 24 lutego 2000 roku opłaty za przedszkole obniżyła do poziomu odpowiednio 13% i 0,5%.

Podkreślić należy, iż w chwili obecnej opłata stała za pobyt dziecka w przedszkolu wynosi 146,38 zł miesięcznie zaś dzienna stawka żywieniowa – 5,63 zł i według poczynionego rozeznania stawia nasze miasto w czołówce opłat za przedszkola.

Poniżej prezentujemy przykłady odpłatności za pobyt dziecka w przedszkolu w niektórych miastach:

Tabela Nr III.1 Opłaty za pobyt dzieci w przedszkolu z wyszczególnieniem miast

Miasto	Opłata stała		Opłata za wyżywienie	
	% najniższego wynagrodzenia /1.126,00/	kwota zł.	% najniższego wynagrodzenia /1.126,00/	kwota zł.
Bełchatów	13%	146,38	0,5%	5,63
Piotrków Tryb.	12%	135,12	zależnie od ustaleń dyrektora przedszkola	3,00 - 4,00
Radomsko	10%	112,60	-	3,40
Łask	-	100,00	-	4,00
Pajęczno	-	129,00	-	3,50
Łódź	10,5%	118,23	0,5% nie więcej niż wysokość kosztów wykonania posiłków.	5,63
Pabianice	11%	123,86	zależnie od ustaleń dyrektora przedszkola	3,50 – 4,00
Katowice	12%	135,00	zależnie od ustaleń dyrektora przedszkola	ok. 4,00
Wrocław	13%	146,38	0,5%	5,63
Koszalin	-	140,00	-	5,20
Białystok	-	158,00	-	3,50

W odniesieniu do wydatków związanych z funkcjonowaniem szkół stwierdzić należy, iż malejąca liczba uczniów w gimnazjach nie wpłynie pozytywnie na wielkość subwencji oświatowej. Nie zmniejszy też wydatków związanych z utrzymaniem szkół. Obowiązkiem gminy jest bowiem zapewnienie bezpiecznych i higienicznych warunków pracy i nauki a to pociąga za sobą konieczność wydatkowania środków na remonty i inwestycje. Wydaje się, że pewną szansę na ograniczenie wydatków bieżących związanych z utrzymaniem szkół dawałoby ograniczenie wydatków osobowych, które obecnie stanowią 90% wydatków bieżących.

Przed podjęciem, jednak takich decyzji konieczne staje się rozważenie różnorodnych ich aspektów, o których poniżej.

1. Istotną część wydatków osobowych stanowią wydatki wynikające z zatrudnienia nauczycieli. Jak wykazano wcześniej wynagrodzenie nauczycieli kształtowane jest przez przepisy wyższej rangi, które gmina ma jedynie respektować. Zmniejszenie ogólnej puli środków na wynagrodzenia mogłoby nastąpić poprzez zmniejszenie zatrudnienia co w konsekwencji prowadziłyby do powstawania bardziej licznych oddziałów albo ograniczenia zatrudnienia w naszych szkołach pedagogów, psychologów, logopedów, nauczycieli świetlic czyli osób niezbędnych do prawidłowej realizacji opiekuńczo – wychowawczej funkcji szkoły.

Przykład Szkoły Podstawowej Nr 1 pokazuje, że przy prowadzeniu oddziałów typowych o liczebności 27 – 28 uczniów i braku stołówki szkolnej koszt utrzymania ucznia zbliżał się do kwoty przypadającej na ucznia w subwencji oświatowej.

2. Znaczącą część wydatków stanowią te związane z wynagrodzeniami kucharek i pomocy kuchennych, dzięki którym funkcjonują stołówki szkolne. Z dniem 1 stycznia 2008 roku wszedł z życia art. 67 a ustawy o systemie oświaty pozwalający szkołom na prowadzenie stołówek szkolnych. Z wykładni werbalnej i celowej wynika, iż celem nadrzędnym jest prawidłowy rozwój ucznia wspierany przez stołówkę szkolną. Stołówka szkolna, jako integralna część organizacji szkoły, nie ma charakteru placówki gastronomicznej w szerokim tego słowa znaczeniu. Jej funkcjonowanie ma służyć wspieraniu i zabezpieczaniu potrzeb rozwojowych uczniów.

Wobec planowanego przez rząd obniżenia wieku szkolnego do szóstego roku życia dziecka utrzymanie stołówek szkolnych wydaje się wręcz koniecznością. Koniecznością jest bowiem zapewnienie w naszych szkołach takich samych standardów opieki nad małymi dziećmi jakie funkcjonują w przedszkolach.

3. Szkoły funkcjonując jako odrębne jednostki zatrudniają m. in. główne księgowo, kierowników gospodarczych, sekretarzy, pracowników obsługi ale przy takim podmiotowym podejściu do funkcjonowania szkół z jakim mamy do czynienia obecnie nie można mówić o przeroście zatrudnienia.

Chcąc zapobiec wydatkowaniu na zadania oświatowe znacznych kwot ze środków własnych samorządy podejmują różnego typu działania. Jednym z nich jest tworzenie tzw. standardów finansowych, które pozwalają na stosowanie jednolitych kryteriów przydziału środków dla poszczególnych szkół i placówek. Taki standard miałby uwzględniać w szczególności liczbę nauczycieli przypadającą na oddział, liczbę uczniów w oddziale, liczbę pracowników administracji i obsługi przypadającą na dany typ placówki.

Na uwagę zasługuje tutaj przykład Poznania, gdzie zawarto swoistego rodzaju „umowę społeczną”, w której przyjęto standardy organizacyjne dla szkół i placówek. Określono wskaźniki racjonalizacji szkół, zawierające m. in. opracowanie szkolnych audytów: demograficznego, organizacyjnego, jakości kształcenia, technicznego (z wprowadzeniem karty obiektu). Określone zostały również warunki wpływające na podejmowanie decyzji o przekształceniu lub likwidacji szkół i przedszkoli oraz warunki uniemożliwiające przekształcenie lub likwidację tych placówek.

Z doniesień prasowych wiadomo, że miasta takie jak Świdnica, Poznań, Wrocław wprowadziły lokalne bony oświatowe Ministerstwo Edukacji chce, aby od roku 2011 wszystkie samorzady wprowadziły lokalny bon oświatowy.

Ważne jest aby w poszukiwaniu sposobu mądrego podziału pieniędzy na zadania oświatowe pamiętać, że szkoły jako instytucje publiczne winny co do zasady zaspakajać określone potrzeby społeczne. Zgodnie z oczekiwaniami i działaniami Ministerstwa Edukacji polska szkoła ma być przyjaźnie wymagająca, dająca wszystkim dzieciom równe szanse w dostępie do edukacji, zapewniająca poczucie bezpieczeństwa i rozwoju indywidualnych zainteresowań uczniów.

Finansowanie wydatków bieżących szkół Gminy Miasto Bełchatów na przestrzeni lat 2002-2007

DOCHODY	2002 r.	2003 r.	2004 r.	2005 r.	2006 r.	2007 r.	2008 r. /plan/
Subwencja oświatowa	26.194.655,00	28.119.220,00	27.035.730,00	25.169.933,00	25.146.111,00	26.676.169,00	28.955.024,00
Wskaźnik procentowy subwencji oświatowej w stosunku do roku poprzedniego	102,88%	107,36%	96,15%	93,10%	99,91%	105,63%	108,54%
Dotacje celowe z budżetu państwa	123.064,00	108.302,00	15.068,00	640.260,00	881.738,00	955.741,00	-
Inne	-	-	-	34.700,00*	238.930,00**	222.504,00***	220.000,00
Udział gminy w finansowaniu oświaty	4.567.052,00	5.199.763,00	6.544.711,00	9.530.144,00	10.041.647,00	10.026.506,00	9.836.227,00
w tym:							
-doksztalcanie nauczycieli	86.475,00	193.720,00	155.006,00	180.937,00	177.915,00	198.636,00	224.306,00
-Nagrody Prezydenta Miasta Bełchatowa z okazji Dnia Edukacji Narodowej	36.108,00	36.144,00	36.144,00	45.180,00	47.936,00	57.816,00	58.000,00
-Odpis na ZFŚSocj. dla nauczycieli	dotacja celowa	dotacja celowa	99.173,00	132.000,00	159.000,00	212.324,00	226.264,00
-odziały klas „0”	750.546,00	755.498,00	727.873,00	680.916,00	664.996,00	723.176,00	739.935,00
-pozostałe wydatki budżetowe z zakresu oświaty w tym dopłaty do wynagrodzeń nauczycieli z powodu zbyt małej subwencji oświatowej	3.693.923,00	4.214.401,00	5.526.515,00	8.491.111,00	8.991.800,00	8.834.554,00	8.587.722,00
Ogółem:	30.884.771,00	33.427.285,00	33.595.509,00	35.375.037,00	36.308.426,00	37.880.920,00	39.011.251,00
Wskaźnik procentowy udziału GM Bełchatów w finansowaniu oświaty /szkoły/	14,79%	15,55%	19,48%	26,94%	27,66%	26,46%	25,22%

* **34.700,00** – środki finansowe przekazane w 2005r.przez Gminę Bełchatów w związku z Porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005r. w sprawie przejęcia zadania publicznego polegającego na zapewnieniu kształcenia, wychowania i opieki uczniom zamieszkałym na terenie Gminy Bełchatów w publicznych gimnazjach, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasto Bełchatów.

** **238.930,00** – w tym:

178.920,00 – środki finansowe przekazane przez Gminę Miasto Bełchatów na zadanie j.w. w 2006 roku;

60.010,00 – środki finansowe przekazane zgodnie z umową zawartą w dniu 25 sierpnia 2006r. pomiędzy Gminą Miasto Bełchatów a Powiatem Bełchatowskim o dofinansowanie projektu w ramach programu „Wyrównywanie różnic między regionami” – środki stanowiły dofinansowanie zakupu samochodu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych. Samochód przekazano do nieodpłatnego używania szkole podstawowej Nr 1.

*** **222.504,00** – środki finansowe do przekazania przez Gminę Bełchatów w 2007 roku na zadanie w związku z Porozumieniem z dnia 23 czerwca 2005r.